



IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

SVEUČILIŠNE KLINIČKE BOLNICE MOSTAR

2022.

Broj: 01-02-08-11-3-3317-7/22



Sarajevo, august 2023.





SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	9
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	10
1.	UVOD	10
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	10
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	10
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	13
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE.....	18
5.1	Izrada i donošenje finansijskog plana	18
5.2	Izveštavanje	19
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	19
6.1	BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD	20
6.1.1	Prihodi	20
6.1.1.1	Prihodi iz ugovora sa kupcima	20
6.1.1.2	Ostali prihodi i dobici	23
6.1.2	Rashodi.....	24
6.1.2.1	Poslovni rashodi	24
6.1.2.1.1	Troškovi sirovina, materijala i energije.....	24
6.1.2.1.2	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja.....	25
6.1.2.1.3	Amortizacija.....	28
6.1.2.1.4	Troškovi primljenih usluga	28
6.1.2.1.5	Ostali poslovni rashodi i troškovi.....	29
6.1.2.2	Ostali rashodi i gubici	29
6.1.3	Finansijski rezultat.....	29
6.2	BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA.....	29
6.2.1	Dugoročna imovina.....	29
6.2.1.1	Nekretnine, postrojenja i oprema.....	30
6.2.1.2	Ostala imovina i potraživanja	33
6.2.2	Kratkoročna imovina.....	34
6.2.2.1	Zalihe.....	34
6.2.2.2	Potraživanja od kupaca.....	35
6.2.2.3	Novac i novčani ekvivalenti.....	36
6.2.2.4	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja.....	36
6.2.3	Kapital.....	37
6.2.4	Obaveze.....	38
6.2.4.1	Dugoročne obaveze	38
6.2.4.2	Kratkoročne obaveze	39
6.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	42
6.3	IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA.....	43
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	43
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	43
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	44
8.	JAVNE NABAVKE.....	45
9.	OSTALI NALAZI.....	48
9.1	Finansijska konsolidacija i restrukturiranje javnih zdravstvenih ustanova u FBiH.....	48
9.2	Sudski sporovi	49
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	50
V.	PRILOZI	52
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	52
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA.....	52



I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Sveučilišne kliničke bolnice Mostar (u daljnjem tekstu: Bolnica)**, koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. 12. 2022. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period od 1. 1. 2022. do 31. 12. 2022. godine, Izvještaj o tokovima gotovine – Izvještaj o gotovinskim tokovima na dan 31. 12. 2022. godine, Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2022. godine, te Bilješke uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Bolnice na 31. 12. 2022. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 118.116.328 KM jer na datum bilansa nisu evidentirana zemljišta u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Također, na datum bilansa nije izvršena procjena nadoknadive vrijednosti za stalna sredstva shodno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti (tačka 6.2.1.1 Izvještaja);**
- 2. Nisu izvršena rezervisanja po osnovu radnih sporova i sporova za naknadu štete koji su u toku u iznosu od 670.880 KM u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posljedicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni za 670.880 KM, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat (tačka 9.2 Izvještaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Bolnice u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).



Značajna neizvjesnost u vezi s vremenski neograničenim poslovanjem

Skrećemo pažnju na Bilješke uz finansijske izvještaje u kojima je objavljeno da je menadžment Bolnice izvršio procjenu sposobnosti Bolnice da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i procijenio da postoji značajna neizvjesnost da će Bolnica nastaviti neograničeno poslovati u narednom periodu, s obzirom na to da se nalazi u nepovoljnoj finansijskoj situaciji koja je uzrokovana nagomilanim obavezama (dugoročnim i kratkoročnim) iz prethodnog perioda, kao i iskazanim značajnim gubicima u poslovanju iz prethodnog perioda, koji su rezultirali gubitkom iznad visine kapitala na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 93.466.870 KM (tačka 6.5 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s tim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom* i *Značajna neizvjesnost u vezi s vremenski neograničenim poslovanjem* utvrdili smo da nema ključnih pitanja revizije.

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Bolnice za godinu završenu 31. 12. 2021. revidirao je drugi revizor, koji je izrazio mišljenje s rezervom o tim finansijskim izvještajima 28. 2. 2022. godine.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Bolnice odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Bolnice da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Bolnicu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Bolnica.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;



- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Bolnice;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Bolnice da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Bolnica prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Sveučilišne kliničke bolnice Mostar za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Bolnice za 2022. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Pravilnik o radu nije usklađen s važećim kolektivnim ugovorima u dijelu obračuna plaće deficitarnom kadru, što je za posledicu imalo da se obračun plaća deficitarnom kadru ne vrši u skladu s odredbama važećih kolektivnih ugovora. Po ovom osnovu izvršeno je uvećanje plaća deficitarnom kadru u bruto iznosu od 337.682 KM (tačka 6.1.2.1.2 Izvještaja);**
2. **Nije osigurana transparentnost prilikom angažmana na sistematizovana radna mjesta kako nalažu Zakon o radu i Pravilnik o radu Bolnice, s obzirom na to da je izvršen angažman na osnovu ugovora o djelu u neto iznosu od 281.018 KM i na osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima u neto iznosu od 724.220 KM (tačka 6.1.2.1.2 Izvještaja);**



3. Uz isplate neto plaća zaposlenicima za 2022. godinu nisu uplaćene obaveze za pripadajuće poreze i doprinose u iznosu od 29.255.009 KM, što sa obavezama iz prethodnog perioda iznosi 81.072.943 KM. To nije u skladu sa odredbama Zakona o doprinosima i Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa (tačka 6.2.4.2 Izvještaja);
4. Nisu provedene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti shodno Zakonu o finansijskom poslovanju, što je dovelo do neblagovremenog izvršavanja novčanih obaveza. Na 31. 12. 2022. godine obaveze prema dobavljačima iznosile su 89.103.266 KM (tačka 6.2.4.2 Izvještaja);
5. Nije izvršeno usaglašavanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate sa Poreznom upravom FBiH, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem na 31. 12. 2022. godine u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.5 Izvještaja);
6. Plan javnih nabavki i izmjene i dopune Plana nisu sačinjeni na način da se osigura transparentno provođenje javnih nabavki. Nabavka lijekova, potrošnog materijala i sredstava za higijenu u iznosu od 10.477.094 KM izvršena je bez provođenja propisanih procedura javnih nabavki i zaključenih ugovora, a izvršeno je i dijeljenje postupaka javnih nabavki namještaja, EKG uređaja i katetera. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Bolnice u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 102 zaposlenika, od čega su 52 zaposlenika medicinski kadar, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu (tačka 4. Izvještaja);
- Bolnica je u periodu od 15. 7. 2018. do 14. 12. 2022. godine funkcionisala bez Nadzornog odbora, kada je Vlada FBiH Rješenjem od 14. 12. 2022. godine imenovala novi Nadzorni odbor, zbog čega Nadzorni odbor tokom 2022. godine nije obavljao poslove koje su mu Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom dati u nadležnost (tačka 4. Izvještaja);
- Bolnica osiguranicima sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zapadnohercegovačke županije kontinuirano pruža usluge iznad visine vrijednosti ugovorenih sredstava. Po osnovu zaključenih ugovora o pružanju zdravstvenih usluga za 2022. godinu sa zavodima zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zapadnohercegovačke županije naplaćeno je 82.142.704 KM, dok je vrijednost pruženih zdravstvenih usluga iznosila 88.057.478 KM. U periodu od 2017. do 2022. godine Bolnica je osiguranicima ovih zavoda pružila zdravstvenih usluga više za 32.755.801 KM u odnosu na vrijednost ugovorenih usluga (tačka 6.1.1.1 Izvještaja);



- Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i pauza u toku rada bez informacije o periodu korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost (tačka 6.1.2.1.2 Izvještaja);
- Akt o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulisao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog obezbjeđivanja nisu donijeli osnivači Bolnice. Također, osnivači su imali obavezu da zaključe ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti, koji do okončanja revizije nije zaključen. Već duži period ostvaruje se negativan finansijski rezultat, koji na 31. 12. 2022. godine iznosi ukupno 93.466.870 KM, dok istovremeno Bolnica nema iskazan vlasnički kapital, jer udio u vlasništvu, prava i obaveze koje proizilaze iz suosnivačkog udjela nisu utvrđeni (tačka 6.2.3 Izvještaja).

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Bolnice odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. **Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Bolnice, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 29. 8. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobaric

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s. r.

Napomena: Zbog postojanja sukoba interesa zamjenik generalnog revizora nije potpisao Izvještaj.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	Sačiniti mapu poslovnih procesa, utvrditi rizike i donijeti Registar rizika, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.	4.
2.	Donijeti plan integriteta usklađen s novim Akcionim planom za borbu protiv korupcije.	4.
3.*	Potrebno je donijeti unutrašnje procedure kojima bi se definisala metodologija planiranja, te osiguralo praćenje efikasnosti i ekonomičnosti realizovanih aktivnosti.	5.1
4.	Finansijski plan Bolnice sačinjavati da bazi realnih ulaznih parametara, te ga u slučaju potrebe, u skladu sa njegovim ciljevima, revidirati i usaglasiti.	5.1
5.	Potrebno je da direktor podnosi Upravnom odboru tromjesečne izvještaje o cjelokupnom poslovanju, kako je propisano članom 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 45. Statuta.	5.2
6.*	Potrebno je da Bolnica u saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Zapadnohercegovačke županije obezbijedi zaključivanje ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.	6.1.1.1
7.*	Pravilnik o radu uskladiti sa važećim kolektivnim ugovorima na teritoriji Hercegovačko-neretvanskog kantona i u skladu s njim vršiti obračun i isplatu plaća. ²	6.1.2.1.2
8.	Evidencije o radnom vremenu uspostaviti u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.	6.1.2.1.2
9.*	Poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.	6.1.2.1.2
10.	Za radna mjesta sistematizovana Pravilnikom o radu angažovanje izvršiti u skladu s odredbama Zakona o radu.	6.1.2.1.2
11.*	Zemljišta evidentirati u skladu s MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, s ciljem istinitog i fer iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima.	6.2.1.1

² Ovom preporukom obuhvaćene su dvije preporuke iz prethodnog Izvještaja, jedna nerealizovana (Preispitati osnovanost donošenja Odluka o visini ukupnih primanja (plaća) u fiksnom iznosu od strane direktora, zaključivanje ugovora o djelu za isplate do fiksnog iznosa primanja zaposlenika, kao i zaključivanje ugovora o djelu sa zaposlenicima i fizičkim licima za obavljanje poslova predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji nisu u skladu sa zakonskim propisima) i jedna djelimično realizovana (Pravilnik o plaćama uskladiti sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH u dijelu isplata stimulacija zaposlenicima u skladu sa materijalnim mogućnostima Bolnice, te osigurati dosljednu primjenu istih, za koju je ocijenjeno da nije realizovana u dijelu obračuna plaća deficitarnom kadru).

12.	Rashodovana stalna sredstva evidentirati u vanbilansnim evidencijama do likvidacije i donošenja odluke o postupanju s tim stalnim sredstvima.	6.2.1.1
13.*	Na datum bilansa vršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o računovodstvenim politikama.	6.2.1.1
14.*	Razgraničene troškove kamata budućeg perioda evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.	6.2.1.2
15.*	Uspostaviti kontinuirano i uvezano izvještavanje između materijalnog i finansijskog knjigovodstva kako bi se osigurala kontrola nad potrošnjom lijekova i potrošnog materijala, te donijeti interni akt kojim će se urediti praćenje i knjigovodstveno evidentiranje zaliha lijekova i potrošnog materijala.	6.2.2.1
16.*	Intenzivirati aktivnosti sa suosnivačima s ciljem utvrđivanja udjela u vlasništvu, prava i obaveza koja proizilaze iz suosnivačkih udjela.	6.2.3
17.*	Uz isplatu plaća zaposlenicima obavezno vršiti uplatu pripadajućih poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.	6.2.4.2
18.	Potrebno je da menadžment Bolnice poduzme aktivnosti na sačinjavanju sanacionog plana poslovanja Bolnice i upravljanju rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.	6.2.4.2
19.*	Prije sastavljanja finansijskih izvještaja izvršiti usaglašavanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.5
20.*	Bilješke uz finansijske izvještaje sačinjavati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.5
21.*	U Bilansu stanja iskazati vrijednost vanbilansne evidencije koja je evidentirana u Glavnoj knjizi Bolnice.	7.
22.	Plan javnih nabavki, kao i izmjene i dopune Plana, sačinjavati na način da se detaljno planiraju postupci i potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice.	8.

23.*	Nabavke roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, a izbor dobavljača i postupke javnih nabavki provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka.	8.
24.	Poduzeti aktivnosti u skladu sa odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjavanja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima.	8.
25.*	Priznavanje rashoda po osnovu rezervisanja vršiti na osnovu pouzdanih procjena, uvažavajući odredbe MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, s ciljem istinitog i fer prikazivanja finansijskog položaja i rezultata poslovanja.	9.2

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (16)



III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Finansijski plan Sveučilišne kliničke bolnice Mostar za 2022. godinu;
- Zakon o ustanovama;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon finansijskom poslovanju;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o radu;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanskog kantona;
- Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Hercegovačko-neretvanskog kantona;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH;
- Statut Sveučilišne kliničke bolnice Mostar;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.



IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Bolnica je osnovana kao Klinička bolnica Mostar koja je upisana u Sudski registar ustanova kod Kantonalnog suda u Mostaru u registarskom ulošku 5-5 od 14. 9. 1994. godine rješenjem U/s.3/94. Odlukom od 24. 12. 2008. godine koju je donio Upravni odbor Bolnice data je saglasnost za promjenu naziva Kliničke bolnice Mostar u Sveučilišnu kliničku bolnicu Mostar. Upis izmjene naziva Bolnice izvršen je 27. 11. 2013. godine Rješenjem o izmjenama podataka u sudskom registru br. Tt-O-964/13.

Bolnica je javna zdravstvena ustanova, osnovana u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti,³ u vlasništvu Federacije BiH i četiri kantona (Hercegovačko-neretvanski kanton, Zapadnohercegovačka županije, Srednjobosanski kanton i Hercegbosanska županija). Osnivači navedeni u Statutu upisani su i u sudski registar Rješenjem Općinskog suda u Mostaru od 27. 11. 2013. godine, međutim bez informacija o visini vlasničkog udjela i bez informacija o visini kapitala.

Bolnica obavlja sljedeće djelatnosti: specijalističko-konsultativnu djelatnost; bolničku zdravstvenu djelatnost i zdravstvenu djelatnost na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite. Za obavljanje djelatnosti Bolnice formirane su organizacione jedinice koje čine: klinike, centri, zavodi, odjeli, službe, ljekarna i uredi.

Unutrašnja organizacija Bolnice utvrđena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je sistematizovano je 2.903 radnih mjesta, a na 31. 12. 2022. godine Bolnica je imala 2.552 zaposlena radnika (od čega je na neodređeno radno vrijeme zaposleno je 2.237, a na određeno vrijeme 315 radnika).

Sjedište Bolnice je u Mostaru, Ul. Kralja Tvrtka bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Bolnice za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od decembra 2022. do jula 2023. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Bolnice za 2016. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i negativno mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13



Bolnica je postupila u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestila o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da nisu preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Rashodi po osnovu naknada za rad u komisijama evidentirani su u pripadajućem obračunskom periodu u skladu sa Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje.
2.	Nematerijalna imovina u knjigovodstvenim evidencijama priznata je u skladu sa odredbama MRS-a 38 – Nematerijalna imovina.
3.	Osigurana je primjena stopa amortizacije materijalne i nematerijalne imovine u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu Bolnice.
4.	Gotov novac ostvaren obavljanjem registrovane djelatnosti polagan je na transakcijski račun u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu i Uredbom o uslovima i plaćanju gotovim novcem.
5.	Potraživanja od prodaje evidentirana su u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva, a finansijski izvještaji sačinjeni su u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama i Konceptualnim okvirom za sastavljanje finansijskih izvještaja.
6.	Bolnica prati potraživanja po ročnosti i poduzima zakonom predviđene aktivnosti u cilju naplate potraživanja.
7.	Direktor i Upravni odbor poduzimali su određene aktivnosti prema osnivačima s ciljem hitnog uključivanja suosnivača u rješavanje finansijskih problema Bolnice, a u 2022. godini donesen je Zakon o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiraju zdravstvenih ustanova u FBiH.
8.	Donirana sredstva evidentirana su u skladu sa MRS-om 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći.
9.	Kratkoročni dio dugoročnih obaveza po kreditima, koji dopijeva u roku od jedne godine od datuma bilansa, evidentiran je i iskazan u skladu sa MRS-om 1 – Prezentiranje finansijskih izvještaja i Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.
10.	Izvještaj o novčanim tokovima sačinjen je u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Preduzete su određene aktivnosti u cilju unapređenja internih kontrola, jer je Bolnica donijela značajan broj internih akata koji su usaglašeni sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima. Međutim, sistem internih kontrola nije uspostavljen u dijelu upravljanja rizicima, njihovog praćenje i procjene na nivou Bolnice kako to nalaže Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.
2.	Bolnica je uskladila Pravilnik o radu sa važećim kolektivnim ugovorima, osim u dijelu naknada za deficitaran kadar (uvećanje plaće predstavlja uvođenje novog prava u odnosu na prava definisana ovim kolektivnim ugovorima).
3.	Popis potraživanja i tuđe imovine izvršen je sveobuhvatno. Međutim, nije izvršeno usaglašavanje obaveza po osnovu plaća i naknada sa stanjem na datum bilansa.



Nerealizovane preporuke	
1.	Potrebno je da se donesu procedure kojima bi se definisala metodologija planiranja, kao i procedure koje bi osigurale praćenje efikasnosti i ekonomičnosti planiranih aktivnosti.
2.	U saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Zapadnohercegovačke županije, Bolnica treba obezbijediti zaključivanje ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.
3.	Preispitati osnovanost donošenja odluka o visini ukupnih primanja (plaća) u fiksnom iznosu od strane direktora Bolnice, zaključivanje ugovora o djelu za isplate do fiksnog iznosa primanja zaposlenika, kao i zaključivanje ugovora o djelu sa zaposlenicima i fizičkim licima za obavljanje poslova predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji nisu u skladu sa zakonskim propisima.
4.	Obračun poreza i doprinosa na naknade za rad zaposlenika po osnovu ugovora o djelu i za rad u komisijama vršiti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak.
5.	Vrijednost zemljišta evidentirati u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva radi tačne prezentacije i obračuna amortizacije u skladu sa zakonskim propisima.
6.	Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadle vrijednosti za takva sredstva, u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje imovine.
7.	Razgraničene troškove kamata budućeg perioda evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.
8.	Uspostaviti kontinuirano i uvezano izvještavanje između materijalnog i finansijskog knjigovodstva kako bi se osigurala kontrola nad potrošnjom lijekova i potrošnog materijala, te uskladilo knjigovodstveno i stvarno stanje na dnevnom nivou.
9.	Intenzivirati aktivnosti sa suosnivačima s ciljem utvrđivanja udjela u vlasništvu, prava i obaveza koja proizilaze iz suosnivačkih udjela.
10.	Prilikom isplate plaća zaposlenicima vršiti isplatu pripadajućih poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.
11.	Osigurati iskazivanje vanbilansne evidencije u finansijskom izvještaju Bilansu stanja na osnovu knjigovodstvene evidencije.
12.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.
13.	Započeti proceduru javne nabavke prije isteka važnosti ugovora, nabavke vršiti od dobavljača sa kojima su zaključeni ugovori, primjenjivati odgovarajući postupak nabavke u skladu sa članovima 4. i 15. tačka 6. Zakona o javnim nabavkama.
14.	Rezervisanja po izvjesnim sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.



Nakon izvršene revizije za 2022. godinu dato je ukupno 25 preporuka, od čega je devet novih i 16 preporuka koje su već date u Izveštaju o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (14 nerealizovanih i tri djelimično realizovane⁴).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu menadžmentu dato je šest preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, jedna djelimično, a preostale dvije nisu realizovane. Preporuke koje nisu realizovane ponovit će se u Izveštaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Bolnica u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁵ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁶ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.

Izvršili smo analizu uspostavljenog sistema internih kontrola kao modela, koji se definiše kao proces koji provodi menadžment, dizajniran kako bi osigurao prihvatljivu garanciju za ostvarivanje ciljeva u djelotvornosti i učinkovitosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonima i propisima.

Rukovodstvo Bolnice odgovorno je za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole, u skladu sa propisima koji regulišu tu oblast, te za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg ekonomičnog, efikasnog i efektivnog finansijskog upravljanja i kontrole u svim organizacionim jedinicama (klinikama, centrima, zavodima, službama i odjelima) Bolnice, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti u skladu sa standardima interne kontrole.

S tim u vezi, Bolnica je 2013. godine donijela **Statut**⁷ (Parlament FBiH na njega je dao saglasnost 23. 7. 2013. godine, kao i vlade kantona-osnivači) i njime je utvrđen: naziv i sjedište Bolnice, djelatnost i unutrašnja organizacija, statusne promjene, sredstva za rad, predstavljanje i zastupanje, organi upravljanja, nadzora i rukovođenja, imenovanje stručnih tijela Bolnice, obaveze i prava prema osnivačima, donošenje općih akata Bolnice, radna mjesta s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, odnos prema korisnicima zdravstvenih usluga, nadzor nad radom Bolnice, javnost rada, poslovna i profesionalna tajna i drugo.

⁴ Jedna djelimično realizovana i jedna nerealizovana preporuka iz prethodnog Izveštaja objedinjene su u jednu.

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 70/13



Unutrašnja organizacija Bolnice utvrđena je **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta** (u primjeni od 22. 7. 2022. godine), kojim je uređena: unutrašnja organizacija, nazivi organizacionih jedinica, sistematizacija radnih mjesta i opisi poslova pojedinih radnih mjesta i uslovi za zasnivanje radnog odnosa.

Shodno tome, konstatujemo da je kontrolno okruženje u Bolnici uspostavljeno na zadovoljavajućem nivou.

Prema prezentovanim podacima u svrhu otpočinjanja procesa upravljanja rizicima sačinjene su procedure za: blagajničko poslovanje; zaprimanje, likvidaciju i plaćanje računa; nabavke roba; servis medicinske opreme; donacije lijekova i potrošnog materijala od fizičkih i pravnih osoba; naručivanja i izdavanja rezervnih antibiotika i nabavke, zaduženja i razduženja lijekova i potrošnog materijala, kojima su regulisani svrha i cilj kontrole, područje primjene, odgovornost i ovlaštenja, kao i rokovi izvršavanja. **Međutim, nije izvršena identifikacija i procjena rizika, nije donesen registar rizika, niti je donesen interni akt kojim bi se uredilo upravljanje rizicima u Bolnici. Zbog svega navedenog konstatovano je da nije uspostavljeno upravljanje rizicima, kao ni praćenje i procjena na nivou Bolnice.**

Kako bi se osigurao funkcionalan sistem internih kontrola, Bolnica je usvojila značajan broj internih akata i procedura. Uvidom u njih utvrdili smo da: Pravilnik o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza nije usaglašen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, dok Pravilnik o radu nije usaglašen sa važećim kolektivnim ugovorima u dijelu obračuna plaća deficitarnom kadru (detaljnije u tački 6.1.2.1.2 Izvještaja). Osim toga, Bolnica nije sačinila mapu poslovnih procesa.

Tokom 2022. godine Bolnica je u radni odnos po osnovu člana 4. (tačka d) Uredbe o izmjeni i dopunama Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH primila 102 radnika sa kojima je zaključila ugovore na određeno radno vrijeme (period od šest mjeseci), od kojih je 52 zaposlenih medicinski kadar.

Vlada FBiH donijela je Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH,⁸ kao i izmjene i dopune u toku 2021. godine, kojom je omogućen prijem u radni odnos u javnom sektoru bez obaveze javnog oglašavanja, i to pored slučaja otkaza s ponudom izmijenjenog ugovora o radu i prijema u radni odnos na određeno vrijeme po programima zapošljavanja i u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme najduže do 120 dana jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto. Također, Vlada FBiH je izmjenama i dopunama ove Uredbe (iz 2021. godine) kao izuzetak od obaveze javnog oglašavanja predvidjela i prijem u radni odnos najduže do 12 mjeseci ukupno za vrijeme proglašenog stanja prirodne i druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u FBiH, kao i za vrijeme vanrednog stanja u FBiH koje proglase nadležne institucije, a period najduže 120 dana u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme zamijenila periodom do šest mjeseci.

Shodno tome, skrećemo pažnju na to da je Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH ostavljena mogućnost zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Bolnica je imenovala koordinatora i sačinila Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, koji je 28. 2. 2023. godine dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici pri Federalnom ministarstvu finansija. U Godišnjem izvještaju planirane su mjere koje je potrebno poduzeti za dalji razvoj finansijskog upravljanja i kontrole po COSO komponentama.

Shodno navedenom, utvrdili smo da sistem internih kontrola nije uspostavljen prema COSO modelu, kako to nalažu odredbe Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuka:

- **sačiniti mapu poslovnih procesa, utvrditi rizike i donijeti Registar rizika, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.**

⁸„Sl. novine FBiH“, br.13/19, 9/21, 53/21



Organi Bolnice

Organ kontrole poslovanja Bolnice je Nadzorni odbor, organ upravljanja je Upravni odbor, a organ rukovođenja direktor.

Članovima 32. do 38. Statuta utvrđeno je da Nadzorni odbor vrši nadzor nad radom Bolnice, kao i način imenovanja, poslovi i zadaci, način rada i odgovornost za rad. Nadzorni odbor čine tri člana i to dva člana iz reda osnivača (FBiH i Hercegovačko-neretvanskog kantona) i jedan ispred zaposlenika Bolnice. Rješenjem o imenovanju od 16. 7. 2014. godine Vlada FBiH imenovala je Nadzorni odbor u sastavu: Ivan Vasilj, predsjednik, Maja Ostojić, članica i Ludvig Letica, član na period od četiri godine. Nakon isteka mandata nije imenovan v.d. nadzornog odbora niti novi saziv nadzornog odbora do decembra 2022. godine. Rješenjem o razrješenju od 14. 12. 2017. godine na vlastiti zahtjev razriješena je Maja Ostojić, članica Nadzornog odbora, a Rješenjem o razrješenju od 14. 12. 2022. godine razriješena su preostala dva člana Nadzornog odbora.

Vlada FBiH je 14. 12. 2022. godine Rješenjem imenovala Nadzorni odbor Bolnice u sastavu: Branka Bošković, predsjednica i članovi Harun Avdagić i Darko Knežević na mandatni period od četiri godine. Prva konstituirajuća sjednica Nadzornog odbora održana je 31. 1. 2023. godine.

Bolnica je u periodu od 15. 7. 2018. do 14. 12. 2022. godine funkcionisala bez Nadzornog odbora, što je imalo uticaja na njeno normalno i nesmetano funkcionisanje. Nadzorni odbor tokom 2022. godine nije obavljao poslove koji su mu Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom dati u nadležnost, a koji su od velikog značaja za rad i funkcionisanje Bolnice.

Članovima 25. do 31. Statuta utvrđeno je da Bolnicom upravlja Upravni odbor, kojeg čine: tri člana iz reda stručnih radnika zdravstvene ustanove (dva najmanje moraju biti iz reda zdravstvenih radnika), po dva člana predstavnika FBiH i kantona osnivača kojima je Bolnica ujedno opća i kantonalna Bolnica (Hercegovačko-neretvanski kanton i Zapadnohercegovačka županija) i po jednog člana predstavnika kantona osnivača kojem Bolnica nije ujedno opća i kantonalna Bolnica (Srednjobosanski kanton i Kanton 10). Također, Statutom su utvrđeni poslovi i zadaci Upravnog odbora, način rada, pravo na naknadu i odgovornost za rad. Rješenjem od 21. 4. 2022. godine Vlada FBiH imenovala je upravni odbor od 10 članova na mandatni period od četiri godine. Upravni odbor čine: predstavnici Zapadnohercegovačke županije u sastavu: Miro Leventić, predsjednik i Zvonko Landeka član; predstavnici Hercegovačko-neretvanskog kantona u sastavu: Vesna Brkić i Senada Vujica, članice; predstavnika stručnih radnika Bolnice, u sastavu: Fila Raguž, Ružica Biloš i Snježana Marić, članice i predstavnik Srednjobosanskog kantona Nedžad Jusić, član. Međutim, Rješenjem o imenovanju Upravnog odbora nije imenovan predstavnik Kantona 10, što nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (član 64. stav 6.), kao ni članom 25. Statuta Bolnice.

Prethodno je Rješenjem od 4. 2. 2021. godine Vlada FBiH imenovala privremeni Upravni odbor u sastavu od 11 članova na period od 60 dana u sljedećem sazivu: Branka Galić, predsjednik i Zvonko Landeka, član (predstavnici Zapadnohercegovačke županije); Marina Bera, članica i Edin Obradović, član (predstavnici FBiH); Vesna Brkić i Stana Rotim, članice (predstavnice Hercegovačko-neretvanskog kantona); Fila Raguž, Ružica Biloš i Snježana Marić, članice (predstavnice stručnih radnika Bolnice); Nedžad Hadžić, član (predstavnik Srednjobosanskog kantona) i Petar Radoš, član (predstavnik Hercegbosanske županije). Privremeni Upravni odbor Vlada FBiH razriješila je dužnosti Rješenjem o razrješenju privremenog Upravnog odbora od 21. 4. 2022. godine, odnosno nakon imenovanja Upravnog odbora.

Direktor je organ rukovođenja Bolnice, zastupa je i predstavlja i odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad Bolnice. Upravni odbor je Odlukom od 28. 3. 2019. godine na mjesto direktora Bolnice imenovao Antu Kvesića na mandatni period od četiri godine, što mu je ujedno i peti mandat na mjestu direktora Bolnice. Upravni odbor Bolnice 13. 4. 2023. godine donio je Odluku kojom je produžen mandat direktoru do 31. 12. 2023. godine, a najduže do konačnog imenovanja direktora Bolnice.

Unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika

Bolnica je, u skladu sa članovima 192. i 193. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 72. Statuta, obavezna provoditi unutrašnji nadzor nad radom svojih organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika. U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom definisano je da se unutrašnji nadzor obavlja na osnovu Općeg akta zdravstvene ustanove i Godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora. Obavljenom revizijom konstatovano je da je donesen Pravilnik o unutrašnjem stručnom nadzoru nad radom organizacionih jedinica i zdravstvenih radnika. Također, Bolnica je donijela Godišnji plan i program provođenja unutrašnjeg nadzora za 2022. godinu i dostavila ga Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona, kako je utvrđeno Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Prema prezentovanoj dokumentaciji utvrđeno je da unutrašnji nadzor nad radom organizacionih jedinica i zdravstvenih radnika tokom 2022. godine izvršen u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjem stručnom nadzoru nad radom organizacionih jedinica i zdravstvenih radnika i Godišnjim planom i programom provođenja unutrašnjeg nadzora.

Za provođenje unutrašnjeg stručnog nadzora u skladu sa Programom odgovorni su članovi komisije zadužene za provođenje unutrašnjeg stručnog nadzora, koji su obavezni sačiniti izvještaje o provedenom nadzoru i dostaviti ih direktoru. Prema prezentovanoj dokumentaciji utvrđeno je da su predmetni izvještaji sačinjeni i dostavljeni direktoru.

Bezbjednosni standardi

U skladu s članom 55. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Bolnica je dužna uspostaviti sistem bezbjednosnih standarda. Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH (u daljnjem tekstu: AKAZ) je jedini nadležni organ u oblasti poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga i akreditacije zdravstvenih ustanova u FBiH. Akreditacija podrazumijeva postupak kojim se ocjenjuje i potvrđuje da zdravstvena ustanova zadovoljava unaprijed definisane i objavljene standarde bezbjednosti i kvaliteta u procesu pružanja zdravstvene zaštite, kao i sticanje akreditacijskog statusa kod AKAZ-a. Akreditacija obuhvaća i certifikaciju i vrši se svake tri godine u skladu sa Zakonom o sistemu poboljšanja kvaliteta i sigurnosti o akreditaciji u zdravstvu FBiH.⁹ Članom 6. ovog Zakona definisano je da je učešće u programu akreditacije dobrovoljan proces koji se vrši na zahtjev zdravstvenih ustanova primarne i bolničke zdravstvene zaštite, a dodjeljuje se onim zdravstvenim ustanovama za koje se dokaže da su ispunile postavljene standarde i kriterije AKAZ-a.

Prema prezentovanim podacima Bolnica je 27. 5. 2022. godine zaključila Ugovor o uslovima vanjskog pregleda i akreditaciji sa AKAZ-om. Ovim Ugovorom ugovorne strane su se sporazumjele da će AKAZ izvršiti vanjski pregled Bolnice u svrhu integralne akreditacije i na osnovu pregleda i ispunjenih kriterija iz Standarda sigurnosti i kvalitete za bolnice, utvrditi integralni akreditacijski status Bolnice, svih njenih organizacionih (funkcionalnih) jedinica i službi, uključujući i nemedicinske službe sa posebnim prioritetom na: Kliniku za dječije bolesti i Kliniku za onkologiju. Shodno tome, navedenim klinikama dodijeljene su akreditacije sa rokom važenja do 18. 7. 2025. godine. Također, prezentovana je Potvrda o procesu uspostave sistema sigurnosti i kvaliteta za Bolnicu, koju je 14. 11. 2022. godine izdao AKAZ. U potvrdi je navedeno da se na osnovu službene evidencije AKAZ-a potvrđuje da je Bolnica otpočela proces uspostavljanja sistema sigurnosti i kvaliteta za bolnice o čemu je prethodno zaključen Ugovor, kao i da izdata Potvrda važi do 31. 12. 2023. godine, a zamjenjuje je Rješenje o akreditaciji.

Interna revizija

Funkcija interne revizije Bolnice uspostavljena je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁰ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.¹¹

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 59/05, 52/11, 6/17

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08, 101/16

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20



Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Bolnice, koji je u primjeni od 11. 8. 2022. godine, kao i Pravilnikom koji je bio u primjeni do donošenja novog predviđena je organizaciona jedinica Ured za internu reviziju. U Uredu za internu reviziju sistematizovana su četiri radna mjesta (rukovodilac Ureda za internu reviziju, viši interni revizor i dva interna revizora), a na 31. 12. 2022. godine popunjena su sva radna mjesta. U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH donesena je Povelja interne revizije 27. 5. 2014. godine. Pravilnikom o radu Ureda za internu reviziju Bolnice definisano je donošenje Strateškog i Godišnjeg plana rada interne revizije, studije rizika na kojima se planiraju pojedinačne revizije i ostale aktivnosti interne revizije. Godišnji plan rada za 2022. godinu sačinjen je na osnovu Strateškog plana za period 2022 - 2024. godine, koje je 31. 1. 2022. godine usvojio direktor. Godišnjim planom planirano je obavljanje osam revizija sa najvećim procijenjenim rizikom (Praćenje implementacije preporuka iz izvještaja za 2021. godinu, Upravljanje i zbrinjavanje medicinskog i ostalog otpada, Realizacija ugovorenih odredbi, Upravljanje lijekovima s posebnim režimom propisivanja, Proces planiranja u Bolnici, Obračun i isplate naknada na plaću, Troškovi naknada upravljačkih, nadzornih i stručnih tijela i Arhivsko poslovanje) kao i mogućnost provođenja revizija po zahtjevu direktora, kao i provođenja specijalnih revizorskih projekata. Tokom 2022. godine obavljeno je osam planiranih revizija za koje je Ured za internu reviziju izdao izvještaje.

U Izvještaju o postupanju po preporukama iz prethodne godine konstatovano da najveći dio preporuka koje nisu realizovane odnose se na neprimjenjivanje donesenih akata i procedura, nepoštivanje važećih zakonskih propisa, neusaglašenost akata sa zakonima i podzakonskim propisima i slično.

U izvještajima je ocijenjeno da je sistem internih kontrola djelimično uspostavljen na zadovoljavajućem nivou što je konstatovano u Izvještaju o zbrinjavanju medicinskog otpada, dok je sistem internih kontrola uspostavljen na nezadovoljavajućem nivou sa prisutnim manjkavostima (nepostojanje kontrola, nepoštivanje ugovorenih rokova, nabavke po osnovu ugovora kojima su istekli rokovi, nevršenje potrebnih analiza osjetljivosti na antibiogram, nepropisno popunjene narudžbe rezervnih lijekova, arhiviranje se ne vrši u skladu sa propisima, rokovi za sačinjavanje finansijskog plana nisu precizirani i sl.) što je konstatovano u ostalim izvještajima o izvršenim internim revizijama u 2022. godini.

Obavljenim revizijama najvećim dijelom obuhvaćeni su procesi iz 2021. godine, zbog čega se nismo mogli koristiti radom interne revizije za revizijsku 2022. godinu.

Godišnji izvještaj interne revizije za 2022. godinu dostavljen je direktoru Bolnice i Centralnoj harmonizacionoj jedinici Federalnog ministarstva finansija 28. 2. 2023. godine. Ukupan broj datih preporuka u svim izvještajima je 35, od čega je provedeno 11, a 24 nisu provedene (od čega je za 18 istekao rok za provođenje).

Prevenција korupcije

Zaključkom od 11. 11. 2021. godine Vlada FBiH usvojila je Akcioni plan za borbu protiv korupcije za period od 2021. godine do donošenja nove Strategije za borbu protiv korupcije. Realizacija najvećeg dijela predviđenih mjera utvrđena je u roku od šest mjeseci do godinu dana, a za neke da se kontinuirano provode.

U Akcionom planu jedna od aktivnosti je analiziranje i ažuriranje postojećih planova integriteta u roku od šest mjeseci od dana usvajanja Plana. **Bolnica nije donijela Plan integriteta za borbu protiv korupcije, a samim tim nije izvršeno njegovo usklađivanje sa Akcionim planom.**

Upravni odbor Bolnice 2011. godine donio je Pravilnik o prevenciji i borbi protiv korupcije, kojim su uređene opće odredbe, način provedbe, edukacija, monitoring i izvještavanje u Bolnici. Njime je propisano da na prijedlog direktora Upravni odbor donosi Akcijski plan na godišnjem nivou, za koji nije prezentovano da je sačinjen za 2022. godinu. Također, propisano je da svi zaposlenici Bolnice imaju pravo i dužnost da prijave sve oblike korupcije. Fizička i pravna lica, također imaju pravo da prijave sve oblike korupcije u Bolnici za koje imaju saznanje.



Prijava korupcije se obavlja popunjavanjem obrasca koji je dostupan na svim odjelima Bolnice, nakon čega se odlaže u sandučić za prigovore, pohvalu i sugestije. Svaka prijava korupcije se upućuje direktoru Bolnice ili imenovanoj Komisiji za borbu protiv korupcije. Nije prezentovano da su tokom 2022. godine zaposlenici, a ni druge osobe prijavljivale korupciju u Bolnici.

Preporuka:

- **donijeti plan integriteta usklađen s novim Akcionim planom za borbu protiv korupcije.**

5. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

5.1 Izrada i donošenje finansijskog plana

Finansijski plan za 2022. godinu usvojio je Upravni odbor Odlukom od 4. 3. 2022. godine, kojim su planirani ukupni prihodi 141.850.000 KM i ukupni rashodi 143.598.600 KM, kao i višak rashoda nad prihodima u iznosu 1.748.600 KM. Finansijski plan za 2022. godinu sačinjan je na osnovu izvršenja Finansijskog plana dijelom iz 2021. godine i zaključenih ugovora sa kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja, Zavodom za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH, Vladom FBiH i kantonalnim vladama, te na osnovu procjene budućih potreba, jer u momentu sačinjavanja nisu bili poznati svi elementi za njegovu izradu. U okviru finansijskog plana nije dato obrazloženje o planiranju gubitka za 2022. godinu, ni načinu njegovog pokrivanja.

Osim toga, Upravni odbor Odlukom od 4. 3. 2022. godine usvojio je Plan rada Bolnice za 2022. godinu.

Obavljenom revizijom konstatovano je da Bolnica nije donijela unutrašnju proceduru o načinu i metodologiji planiranja, niti su utvrđene procedure koje bi osigurale praćenje efikasnosti i ekonomičnosti realizovanih aktivnosti.

U strukturi ukupnih prihoda Bolnice najveći udio planiranih prihoda odnosi se na prihode po zaključenim ugovorima od ZZO HNK (54.000.000 KM), ZZO ZHŽ (25.000.000 KM), FZZOIR (8.200.000 KM), kao i prihode od Vlade FBiH, Vlade HNK i Vlade ZHŽ (39.700.000 KM), dok se u strukturi ukupnih rashoda najveći udio planiranih rashoda odnosi na bruto plaće i naknade zaposlenih (76.850.000 KM) i utrošak lijekova (45.000.000 KM).

Finansijskim planom predviđeni prihodi i rashodi, te njihovo izvršenje, iskazani su u tabeli u sljedećim iznosima:

u KM

R. br.	Pozicija	Finansijski plan za 2022. godinu	Ostvareno u 2022. godini	Ostvareno u 2021. godini	Indeks (4/3)*100
1	2	3	4	5	6
I	Prihodi	141.850.000	140.631.600	133.439.677	99,14
II	Rashodi	143.598.600	147.690.727	142.693.339	102,85
III (I-II)	Višak rashoda nad prihodima	(1.748.600)	(7.059.127)	(9.253.662)	403,7

Bolnica je u 2022. godini ostvarila prihode u iznosu od 140.631.600 KM, rashode u iznosu od 147.690.727 KM i iskazala višak rashoda nad prihodima u iznosu od 7.059.127 KM.

Prihodi od pruženih usluga iskazani su u ukupnom iznosu većem za 3.705.617 KM, dok su ostali prihodi i dobiti manje iskazani za 4.724.017 KM, što u konačnici predstavlja ukupno smanjenje ostvarenih prihoda za iznos od 1.018.400 KM u odnosu na planirane. Prema prezentovanoj dokumentaciji Ugovor o pružanju usluga za 2022. godinu sa ZZO ZHŽ zaključen je 12. 12. 2022. godine za period od 1. 1. do 31. 12. 2022. godine (detaljnije u tački 6.1.1.1 Izvještaja).



Uvidom u dokumentaciju konstatovano je prekoračenje ostvarenih rashoda na pojedinim pozicijama, kao i manje ostvarenih rashoda u odnosu na planirane. Najznačajnija prekoračenja rashoda odnosi se na: bruto plaće zaposlenih (5.737.540 KM), materijalne troškove (1.039.845 KM) i naknade za topli obrok zaposlenima (627.719 KM), dok su najznačajniji manje ostvareni rashodi sljedeći: lijekovi i potrošni medicinski materijal (2.578.364 KM) i utrošeni plin (837.724 KM), što u konačnici predstavlja ukupno povećanje rashoda od 4.092.127 KM u odnosu na planirane.

Obavljenom revizijom konstatovana su značajna odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane prihode i rashode, međutim u toku 2022. godine nisu vršene izmjene i dopune Finansijskog plana za 2022. godinu, kojim bi se izmijenili planirani iznosi prihoda i rashoda u skladu s realizacijom.

Na osnovu navedenog smatramo da planiranje prihoda i rashoda u Finansijskom planu za 2022. godinu nije vršeno na bazi realnih ulaznih parametara, odnosno na realnim očekivanjima priliva prihoda, kao i stvarnih potreba Bolnice. Iako su konstatovana značajna odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane prihode i rashode, u toku 2022. godine nisu vršene izmjene i dopune Finansijskog plana za 2022. godinu, kojim bi se izmijenili planirani iznosi prihoda i rashoda u skladu s realizacijom.

Preporuke:

- *potrebno je donijeti unutrašnje procedure kojima bi se definisala metodologija planiranja, te osiguralo praćenje efikasnosti i ekonomičnosti realizovanih aktivnosti;*
- *Finansijski plan Bolnice sačinjavati da bazi realnih ulaznih parametara, te ga u slučaju potrebe, u skladu sa njegovim ciljevima, revidirati i usaglasiti.*

5.2 Izvještavanje

Izvještaj o radu Bolnice za 2022. godinu usvojio je Upravni odbor 31. 3. 2023. godine u skladu sa članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 27. Statuta, koji je 10. 5. 2023. godine dostavljen Ministarstvu zdravlja, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona u skladu sa Odlukom o metodologiji izrade godišnjih izvještaja o radu i poslovanju javnih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač ili suosnivač Hercegovačko-neretvanski kanton. Osim toga, Izvještaj o radu za 2022. godinu dostavljen je Federalnom ministarstvu zdravlja, kao i ministarstvima zdravlja, rada i socijalne zaštite ZHŽ, SBK, i HBŽ u skladu sa odredbama Statuta.

Nadzorni odbor nije sačinio godišnji izvještaj o poslovanju Bolnice na osnovu obavljenih aktivnosti shodno članu 72. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, jer ga je Vlada FBiH imenovala tek u decembru 2022. godine.

Prema prezentovanoj dokumentaciji direktor je mjesečno izvještavao o poslovanju Bolnice, što je navedeno u zapisnicima sa održanih sjednica Upravnog odbora. **Međutim, tokom 2022. godine direktor nije podnosio Upravnom odboru tromjesečne izvještaje o cjelokupnom poslovanju Bolnice u skladu s članom 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.**

Preporuka:

- *potrebno je da direktor podnosi Upravnom odboru tromjesečne izvještaje o cjelokupnom poslovanju, kako je propisano članom 68. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 45. Statuta.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2022. godinu Bolnica je sačinila i dostavila nadležnim organima i institucijama, u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Upravni odbor Odlukom od 31. 3. 2023. godine usvojio je Godišnje finansijske izvještaje, u skladu s članom 65. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 27. Statuta Bolnice.

6.1 BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima iskazani su prihodi 140.631.600 KM. Struktura ostvarenih prihoda prikazana je u tabeli:

	KM	
	1. 1. - 31. 12. 2022.	1. 1. - 31. 12. 2021.
PRIHODI	140.631.600	133.439.623
Prihodi iz ugovora s kupcima	99.155.617	90.355.683
Prihodi od pruženih usluga	99.155.617	90.355.683
Ostali prihodi i dobici	41.475.979	43.083.940

6.1.1.1 Prihodi iz ugovora sa kupcima

Prihodi iz ugovora sa kupcima iskazani su u iznosu od 99.155.617 KM i čine 70,5% ukupnih prihoda, a odnose se na prihode od pruženih usluga.

Najznačajniji prihodi od pruženih usluga ostvareni su po osnovu zaključenih ugovora o pružanju usluga za 2022. godinu, a odnose se na prihode od: ZZO HNK (59.862.009 KM), ZZO ZHŽ (22.280.695 KM), ZZO HBŽ (3.314.707 KM) i ZZO SBK (757.538 KM), koji su skupa sa FBiH suosnivači Bolnice.

Osim navedenih, Bolnica je ostvarila prihode i od: FZZOIR (9.785.563 KM), participacije za pružene usluge na bolničkim odjelima (1.622.953 KM), pruženih usluga liječenja osiguranicima iz ostalih kantona (1.217.094 KM), kao i prihode od Fonda zdravstvenog osiguranja RS (315.057 KM).

U strukturi prihoda od ZZO HNK (59.862.009 KM) najznačajniji se odnose na prihode: po osnovu zaključenog Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u 2022. godini i aneksa zaključenih na osnovni Ugovor (54.176.090 KM), po osnovu AR- DRG (2.916.813 KM), od pruženih usluga inozemnim osiguranicima po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (1.326.453 KM).

Prihodi od ZZO HNK ostvareni su na osnovu zaključenog Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u 2022. godini koji je sa ZZO HNK zaključen 24. 12. 2021. godine. Ugovorom je utvrđena ukupna godišnja naknada u iznosu od 45.075.027 KM, koju kupac davaocu usluga plaća kao mjesečnu tranšu u iznosu od 3.756.252 KM. Ugovoreni iznos mjesečne tranše služi za finansiranje troškova usluga zdravstvene zaštite osiguranih osoba prema izračunu koji uključuje: trošak rada, sredstva za rad, lijekove sa važeće bolničke liste lijekova, potrošni medicinski materijal, kao i trošak rada nezdravstvenih radnika. Aneksom na osnovni Ugovor koji je zaključen 23. 12. 2022. godine Bolnici su odobrena sredstva na ime povećanja troškova rada uzrokovanih primjenom Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području HNK i povećanjem cijena potrošnog i drugog medicinskog materijala u iznosu od 9.101.063 KM.

Nije prezentovano da su ugovori o pružanju zdravstvenih usluga za 2022. godinu koji su zaključeni sa ZZO HNK i ZZO ZHŽ (koji se obrazlaže u nastavku teksta) sačinjeni u skladu sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove i Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH u dijelu ugovaranja vrijednosti zdravstvenih usluga.



Prihodi od ZZO ZHŽ iskazani su u iznosu od 22.280.695 KM, a najznačajniji se odnose na prihode: ostvarene po osnovu zaključenog Ugovora međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite (21.840.000 KM), po osnovu finansiranja lijekova-humanih imunoglobulina (202.269 KM) i od pruženih usluga inozemnim osiguranicima po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (178.644 KM).

Sa ZZO ZHŽ zaključen je Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite tek 12. 12. 2022. za period od 1. 1. do 31. 12. 2022. godine na iznos od 1.820.000 KM mjesečne naknade. Upravni odbor je 4. 3. 2022. donio Odluku kojom je zadužen direktor Bolnice da na narednoj sjednici Upravnog odbora podnese izvještaj o rezultatima sastanka sa predstavnicima Zapadnohercegovačke županije u vezi sa povećanjem iznosa koje bi ova županija plaćala po Ugovoru o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite za 2022. godinu. Naime, u Odluci je konstatovano da je od ZZO ZHŽ zaprimljen prijedlog Ugovora, koji ne odgovara prethodno dogovorenim uslovima. U vezi sa ovim zaduženjem direktor je izvijestio o tome da je održan sastanak sa predstavnicima Zapadnohercegovačke županije, te da se nisu stekli potrebni uslovi za zaključivanje Ugovora za 2022. godinu, što je konstatovano u Zapisniku sa sjednice Upravnog odbora održane 10. 6. 2022. godine. Iako je Ugovor zaključen tek u decembru 2022. godine, Bolnici je u periodu od 1. 1. 2022. do zaključivanja ugovora ZZO ZHŽ isplaćivao mjesečne tranše u visini ugovorenih tranši za prethodnu godinu, a nakon zaključivanja ugovora isplaćene su razlike do ugovorenih mjesečnih tranši za 2022. godinu. Članom 6. Ugovora utvrđeno je da će Bolnica ispostavljeti ZZO ZHŽ mjesečni izvještaj o izvršenim zdravstvenim uslugama najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec. Prema prezentovanim izvještajima konstatovano je da Bolnica na mjesečnom nivou pruža veću vrijednost usluga od ugovorene mjesečne tranše, odnosno ugovorena mjesečna tranša pokriva samo dio pruženih usluga.

Također, Ugovorom je utvrđeno da će ZZO ZHŽ isplatiti Bolnici sredstva za pružene usluge osobama koje su zdravstvenu zaštitu ostvarile na osnovu bolesničkog lista - stvarni trošak u skladu sa zaključenim ugovorima o socijalnom osiguranju u visini od 80% priznatih sredstava i po uplati od ino nosioca osiguranja.

Prema prezentovanim pomoćnim evidencijama Bolnice u periodu od 2017. godine do 2022. godine osiguranicima ZZO HNK kantona pruženo je zdravstvenih usluga u vrijednosti od 306.535.221 KM (na 2022. godinu se odnosi 61.643.778 KM), a u skladu sa zaključenim ugovorima u navedenom periodu naplaćeno je ukupno 297.319.019 KM (od toga se na 2022. godinu odnosi 59.862.009 KM). Iako se sredstva ZZO HNK u posljednjim godinama povećavaju, još uvijek postoji razlika između ugovorene tranše za 2022. godinu i pruženih usluga u iznosu od 1.781.769 KM. Evidentna je razlika između pruženih i naplaćenih usluga za period (2017-2022. godine) u iznosu 9.216.202 KM. U istom periodu od 2017. godine do 2022. godine osiguranicima ZZO ZHŽ pruženo je usluga u iznosu od 129.660.220 KM, (na 2022. godinu se odnosi 26.413.700 KM), a naplaćeno je 106.120.621 KM (za 2022. godinu 22.280.695 KM), iz čega proizilazi razlika između pruženih i naplaćenih usluga za period (2017.- 2022. godine) u iznosu 23.539.599 KM. Shodno navedenom konstatovano je da ugovorene godišnje tranše pokrivaju samo dio usluga koje Bolnica pruža osiguranicima navedenih zavoda. O tome je ZZO HNK upoznat službenim dopisom od 22. 11. 2022. godine koji je direktor uputio kantonalnim ministarstvima zdravstva i zavodima zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zapadnohercegovačke županije u okviru Informacija o finansijskom statusu Bolnice, u prilogu kojeg su pregledi ugovorenih godišnjih tranši i pruženih usluga.

Sa ZZO HBŽ zaključen je Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite 25. 7. 2022. godine, a primjenjuje se od 1. 1. do 31. 12. 2022. godine, a sa ZZO SBK Ugovor o međusobnim odnosima u pružanju zdravstvene zaštite zaključen je 9. 3. 2022. godine. Navedeni ugovori zaključeni su na način da se plaćanja vrše po jedinici usluge, odnosno na osnovu stvarne realizacije, a za transfuzijske usluge, operacije mreene (fakturisat će se i potrošni materijal) i druge potrebne usluge fakturisat će se zavodima na način i po cijeni kao i za pacijente HNK.



Prihodi od FZZOIR (9.785.563 KM) ostvareni su na osnovu Ugovora o pružanju zdravstvenih usluga iz sredstava Fonda solidarnosti FBiH za 2022. godinu. Ugovor sa FZZOIR-om je zaključen 12. 4. 2022. godine za pružanje zdravstvenih usluga pacijentima-osiguranicima kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja koje se finansiraju iz sredstava Fonda solidarnosti FBiH, uključujući i pružanje zdravstvenih usluga ino osiguranicima u skladu sa međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju. Obim zdravstvenih usluga iskazan je brojem zdravstvenih usluga, odnosno brojem pacijenata kojima se pružaju usluge. Ugovorom je definisano da će se finansirati zdravstvene usluge u ukupnom iznosu od 8.187.465 KM. Osim toga, sa FZZOIR-om je 4. 10. 2022. godine zaključen Aneks ugovora kojim je ukupan iznos na ime pružanja zdravstvenih usluga kardiologije i kardiohirurgije povećan za 350.000 KM.

Pored ovih usluga ugovorom je definisano finansiranje lijekova za pružanje zdravstvenih usluga za koje nabavku lijekova i potrošnog materijala vrši naručilac usluga. Lijekovi koji će nabavljati FZZOIR za pružanje zdravstvenih usluga definisani su Odlukom o Listi lijekova Fonda solidarnosti FBiH i to: lijekovi za terapiju malignih neoplazmi, lijekovi za terapiju malignih neoplazmi sa posebnim režimom propisivanja, imunosupresivni lijekovi za terapiju nakon transplantacije organa, lijekovi za liječenje hepatitisa C i B, lijekovi za liječenje oboljelih od multiple skleroze, lijekovi u tretmanu hemodijalize, lijekovi za liječenje hemofilije, antiretrovirusni lijekovi, humani imunoglobulin, biološki lijekovi za liječenje upalnih bolesti debelog crijeva (Morbus Chron, ulcerozni kolitis) i lijekovi za profilaksu respiratornog sincicijalnog virusa. Ugovorom je definisano da će Bolnica (pružalac usluga) za ove lijekove i potrošni materijal za dijalizu obezbijediti prijem i kontrolu lijekova, te njihovo skladištenje i redovnu kontrolu, kao i dostavu mjesečnih izvještaja o potrošnji. Navedene lijekove nabavlja FZZOIR, a izabrani dobavljač direktnu isporuku lijekova vrši Bolnici za pružanje zdravstvenih usluga upotrebom predmetnih lijekova. S tim u vezi, radi se o tuđoj robi, koja je knjigovodstveno evidentirana u okviru vanbilansne evidencije.

Prema prezentovanom Zapisniku sa popisa zaliha i potrošnog medicinskog materijala koji je sačinila zajednička komisija FZZOIR-a i Bolnice od 30. 1. 2023. godine utvrđene su zalihe lijekova koje se evidentiraju vanbilansno, te je izvršeno usaglašavanje stanja po popisu i knjigovodstvenog stanja. Obavljenim popisom utvrđen je manjak citostatika (ciklofosamid 500 mg i bleomicin 15 mg) od 3.496 KM, za koji se tereti Bolnica u skladu sa zaključenim Ugovorom sa FZZOIR (detaljnije u tački 7. Izvještaja).

Prihodi od naplaćenih participacija iskazani su u iznosu od 1.622.953 KM, a čine ih prihodi od participacija naplaćenih na bolničkim odjelima (877.066 KM) i prihodi od godišnjih premija (745.887 KM).

Prihodi od naplaćenih participacija na bolničkim odjelima iskazani su u iznosu od 877.066 KM, a odnose se na naplaćene participacije od osiguranika drugih kantona sa kojima Bolnica nema zaključen ugovor, kao i prihode od ugradnje ortopedskih pomagala (proteze gornji i donji ekstremiteti, leće i slično).

Prihodi od godišnjih premija naplaćeni su na osnovu Ugovora zaključenog sa ZZO HNK 23. 3. 2022. godine kojim je utvrđeno da se Bolnici doznače sredstva prikupljena od ličnog učešća osiguranih osoba u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite u iznosu od 738.482 KM. Izvještaj o utrošku doznačenih sredstava Bolnice sačinjen je i dostavljen ZZO HNK u skladu sa zaključenim Ugovorom.

Uvidom u prezentovanu dokumentaciju u vezi iskazivanja i evidentiranja navedenih prihoda nismo uočili značajnije nepravilnosti.

Preporuka:

- **potrebno je da Bolnica u saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Zapadnohercegovačke županije obezbijedi zaključivanje ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite na početku godine, odnosno prije otpočinjanja pružanja zdravstvenih usluga za godinu za koju se zaključuje ugovor.**

6.1.1.2 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 41.475.983 KM. Strukturu ovih prihoda čine: ostali poslovni prihodi (41.334.324 KM) i ostali prihodi i dobici (141.659 KM).

Ostali poslovni prihodi najvećim dijelom odnose se na: prihode iz namjenskih izvora finansiranja (35.302.231 KM), ostale prihode (5.175.446 KM), prihode po osnovu refundacije naknada za porodiljno odsustvo od kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja (432.886 KM), prihode od povrata sredstava za lož ulje (183.743 KM), prihode od tekućih donacija u novcu (160.116 KM) i prihode od poslovnih zakupa (41.519 KM).

Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja odnose se na prihode od: Federalnog ministarstva zdravstva (20.000.000 KM), Vlade Republike Hrvatske (10.302.231 KM), Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK (5.000.000 KM).

Prihodi od Federalnog ministarstva zdravstva iskazani su u iznosu od 20.000.000 KM, a ostvareni su na osnovu Ugovora o dodjeli sredstava „Tekući transferi drugim nivoima vlasti - transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH“ koji je zaključen 22. 7. 2022. godine sa Federalnim ministarstvom zdravstva (detaljnije u tački 9.1 Izvještaja).

Prihodi od Vlade Republike Hrvatske (10.302.231 KM) ostvareni su po osnovu Ugovora zaključenog 7. 2. 2022. godine sa Ministarstvom zdravstva Republike Hrvatske u svrhu poticaja zdravstva i suzbijanja epidemije bolesti COVID-19 u BiH. Ugovorom je definisano da će se sredstva doznačiti sukcesivno i to za: period januar-februar 2022. godine u iznosu od 2.000.000 HRK jednokratno i za period mart- decembar 2022. godine u iznosu od 3.800.000 HRK mjesečno. Odobrena sredstva su namjenska sredstva koje Bolnica mora utrošiti u svrhu suzbijanja epidemije COVID-19 za izmirivanje dijela dospelih obaveza prema dobavljačima lijekova i medicinskog potrošnog materijala. Uvidom u prezentovane izvještaje dostavljene Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske konstatovano je da su sredstva namjenski utrošena.

Prihodi od Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK (5.000.000 KM) iskazani su na osnovu Ugovora o sufinansiranju zaključenog 7. 4. 2022. godine u iznosu od 4.700.000 KM i Ugovora o utrošku novčanih sredstava zaključenog 31. 12. 2022. godine u iznosu od (300.000 KM).

Ugovor o sufinansiranju zaključen je na osnovu Odluke o mjerilima i odobravanju novčanih sredstava za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti kao i za vršenje osnivačkih prava nad ustanovama čiji je osnivač/suosnivač Hercegovačko-neretvanski kanton.

Programom utroška utvrđeno je da će se sredstva koristiti za: nabavku opreme za kontinuirani rad i unapređenje standarda pružanja zdravstvenih usluga (1.700.000 KM), osiguranje ispravnosti prostora, opreme i prevoznih sredstava za neprekidno i sveobuhvatno pružanje zdravstvene zaštite (2.200.000 KM), efikasno i sigurno korištenje podataka uz osiguranje uvezanosti informacijskih sistema neophodnih za nesmetano funkcionisanje ustanove i pružanje usluga u propisanim uslovima (300.000 KM) i osiguranje oksigene terapije za respiratorna oboljenja pacijenata uzrokovanih COVID-19 virusom. Pregledom izvještaja o namjenskom utrošku iz 2022. godine dostavljenih Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK konstatovali smo da su doznačena sredstva namjenski utrošena, u skladu sa zaključenim Ugovorom o sufinansiranju.

Ugovorom o utrošku novčanih sredstava odobrena su sredstva u iznosu od 300.000 KM za saniranje teškog materijalnog stanja Bolnice, odnosno za pokriće dijela dospelih obaveza. Uvidom u prezentovani izvještaj o namjenskom utrošku koji je dostavljen Ministarstvu, konstatovano je da su sredstva namjenski utrošena.

Prihodi od tekućih donacija u novcu iskazani su u iznosu od 160.116 KM, a najznačajniji se odnose na prihode od donacija od više pravnih lica za organizovanje „Simpozija dječije hirurgije i urologije sa međunarodnim učešćem“ (79.207 KM) i donacije od „Mepas“ d.o.o. Mostar za uređivanje zelene površine ispred zgrade Klinike za onkologiju u iznosu od 30.000 KM.

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 5.175.446 KM, a najznačajniji se odnose na prihode po osnovu obračunate amortizacije na donirana stalna sredstva (4.622.186 KM), prihode od doniranih i utrošenih lijekova (120.686 KM), prihode od doniranih medicinskih sredstava (88.622 KM), prihode od doniranog sitnog inventara (49.173 KM), prihode od uplate za neodrađene specijalizacije po tužbama (52.944 KM) i prihode po osnovu Ugovora o sufinansiranju zapošljavanja zaključenog sa Federalnim zavodom za zapošljavanje i Službom za zapošljavanje HNK (29.700 KM).

MRS-om 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći definisano je da se bespovratna davanja priznaju u dobit ili gubitak na sistemskom osnovu, tokom perioda u kojem subjekt povezane troškove za čije su pokriće davanja namijenjena priznaje kao rashode. Donirana medicinska sredstva, lijekovi i potrošni materijal knjigovodstveno su evidentirani na zalihe, a u korist dugoročnog odgođenog prihoda, umjesto u korist pasivnih vremenskih razgraničenja. Istovremeno su priznavani prihodi na teret unaprijed naplaćenog odgođenog prihoda za cijeli iznos doniranih lijekova i potrošnog materijala, iako nije došlo do njihovog utroška. Prilikom stvarnog utroška doniranih lijekova i potrošnog materijala priznavani su rashodi na teret zaliha. Navedena nepravilnost konstatovana je u Pismu menadžmentu nakon obavljene prethodne revizije.

Postupajući po preporuci iz Pisma menadžmentu izvršeno je preknjižavanje doniranih zaliha sa dugoročnih na kratkoročna razgraničenja, kao i ispravno knjigovodstveno evidentiranje zaduženja i utroška doniranih lijekova i materijala na bazi sučeljanja prihoda i rashoda u skladu sa MRS-om 20 - Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći.

Ostali prihodi i dobici (141.659 KM) najvećim dijelom odnose se na naknadno utvrđene prihode iz prethodnih godina (125.329 KM) i prihode od otpisanih obaveza (15.191 KM).

6.1.2 Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 147.690.727 KM, što je za 4.997.388 KM ili 3,5% više u odnosu na rashode iz 2021. godine (142.693.339 KM), a u najvećoj mjeri posljedica je povećanja troškova plaća i ostalih ličnih primanja (detaljnije obrazloženo u tački 6.1.2.1.2 Izvještaja).

Struktura rashoda iskazana je u tabeli:

	u KM	
	1. 1. - 31. 12. 2022.	1. 1. - 31. 12. 2021.
RASHODI	147.690.727	142.693.285
Poslovni rashodi:	146.251.301	139.871.449
Troškovi sirovina i materijala	45.377.610	47.452.718
Troškovi energije i goriva	3.618.928	4.096.760
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	85.455.800	78.423.322
Amortizacija	7.997.813	6.585.310
Troškovi primljenih usluga	2.968.121	2.918.499
Ostali poslovni rashodi i troškovi	833.029	394.840
Ostali rashodi i gubici	1.439.426	2.821.836

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 146.251.301 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 6.379.852 KM, a povećanja se najvećim dijelom odnose na troškove plaća i ostalih ličnih primanja (detaljnije obrazloženo u tački 6.1.2.1.2 Izvještaja).

6.1.2.1.1 Troškovi sirovina, materijala i energije

Troškovi sirovina, materijala i energije iskazani su u iznosu od 48.996.538 KM, a najznačajniji se odnose na: utrošene lijekove i medicinski potrošni materijali (42.421.636 KM), utrošenu električnu energiju (1.390.915 KM), utrošeno lož ulje (1.373.611 KM), trošak hrane za obroke pacijenata (1.324.767 KM), otpis sitnog inventara (730.621 KM), troškove medicinskog kisika (662.276 KM) i trošak materijala za čišćenje (340.302 KM).



Lijekovi i medicinski potrošni materijali iskazani su u iznosu od 42.421.636 KM i čine 86,6% ukupnih troškova sirovina i materijala Bolnice. Nabavka lijekova i potrošnih materijala vrši se putem Bolničke ljekarne, a nakon toga se za potrebe bolničkih kliničkih odjela izdaju potrebne količine lijekova i medicinskih potrošnih materijala, što je detaljnije obrazloženo u tačkama 6.2.2.1 i 6.2.5 Izvještaja.

Troškovi medicinskog kisika iskazani su u iznosu od 662.276 KM. Iskazane troškove ne možemo potvrditi, jer se prilikom nabavke u glavnoj knjizi za cjelokupno nabavljene količine terete rashodi perioda, bez zaduživanja zaliha. Navedeno nije u skladu s zahtjevima MRS 2-Zalihe (detaljnije u tački 6.2.2.1 Izvještaja).

6.1.2.1.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 85.455.800 KM, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 7.032.478 KM, što je u najvećoj mjeri posljedica stupanja na snagu novog Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području HNK.¹² Struktura ovih troškova prikazana je u tabeli:

	u KM	
	1. 1. - 31. 12. 2022.	1. 1. -31. 12. 2021.
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	85.455.800	78.423.322
Bruto plaće zaposlenih	76.837.540	70.265.878
Ostale naknade zaposlenih	7.262.739	6.449.194
Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora	1.355.521	1.708.250

Obračun i isplata plaća i naknada zaposlenima u Bolnici regulisane su Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanskog kantona i novog Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika iz djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, koji je u primjeni od augusta 2022. godine (u daljnjem tekstu: Kolektivni ugovor), te Pravilnikom o radu Bolnice.

Najviša isplaćena neto plaća iznosila je 7.008 KM, najniža 614 KM, dok je prosječna neto plaća iznosila 1.408 KM.

Plaća direktora regulisana je Odlukom Upravnog odbora u neto iznosu od 5.000 KM i u skladu je sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH.¹³

Pravilnikom o radu propisano je da se radnicima koji predstavljaju deficitarni kadar u Bolnici osnovna plaća može uvećati odlukom direktora uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora.

Direktor je 30. 7. 2018. godine (saglasnost Upravnog odbora od 30. 7. 2018. godine) donio Odluku kojom se uvećava plaća deficitarnom kadru Bolnice. Odlukom su utvrđena uvećanja osnovne plaće: subspecijalistima kardiolozima voditeljima Kliničkog odjela za kardiologiju s centrom za implementaciju pacemakera i Kliničkog odsjeka intenzivnog liječenja, kao i specijalistima kardiologije u iznosu od 50%; specijalistima anestezije, reanimacije i intenzivnog liječenja na odsjeku za kardiovaskularnu anesteziju u iznosu od 30% i specijalistima anestezije, reanimacije i intenzivnog liječenja na Odjelu za anesteziju, reanimaciju i intenzivno liječenje u iznosu od 20% na osnovnu plaću. Osim toga, donesena je i Odluka od 9. 12. 2022. godine (saglasnost upravnog odbora od 9. 12. 2022. godine) kojom se uvećava osnovna plaća za 50% neurohirurzima i ljekarima anesteziolozima na Klinici za neurohirurgiju koji predstavljaju deficitarni kadar. Prema prezentovanim podacima odredbe utvrđene navedenim odlukama primjenjivane su kod obračuna i isplate plaća zaposlenicima - deficitarnom kadru (38 zaposlenika koji čine deficitarni kadar), a u 2022. godini po ovom osnovu povećanje plaća isplaćeno je u bruto iznosu od 337.682 KM. **Odredbe Pravilnika o radu kojima je regulisano uvećanje plaće za deficitarni kadar nisu usuglašene sa odredbama važećih kolektivnih ugovora, a ovako regulisano uvećanje plaće predstavlja uvođenje novog prava u odnosu na prava definisana ovim kolektivnim ugovorima.**

¹² „Narodne novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, br. 7/22

¹³ „Službene novine FBiH“, br. 12/09



Osim toga, direktor je donosio odluke na osnovu članova 45. i 46. Statuta (poslovi i zadaci direktora utvrđeni Statutom) kojima su za četiri zaposlenika koji obavljaju poslove medicinskog tehničara-perfuzioniste utvrđene mjesečne plaće u fiksnim iznosima od 3.000 KM (za četiri zaposlenika obračun i isplata plaće za 2022. godinu vršeni su na osnovu ovih odluka). Odlukama je utvrđeno da su u iznos mjesečne plaće uključeni svi eventualni dodaci na plaću (dodatak za uslove rada, minuli rad, pripravnost, rad po pozivu, rad u turnusu i slično). **Navedeno je za posljedicu imalo da obračun i isplata plaća za ove zaposlenike nisu vršeni u skladu sa Zakonom o radu i važećim kolektivnim ugovorima, kojima je propisano da se plaća za obavljani rad i vrijeme provedeno na radu sastoji od: osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak, ukoliko je ostvaren, i uvećane plaće iz člana 76. Zakona o radu. Kolektivnim ugovorima definisano je da je poslodavac dužan radniku isplatiti plaću najmanje u iznosu koji predstavlja umnožak najniže neto satnice (2,30 KM), mjesečnog fonda sati i odgovarajućeg koeficijenta složenosti radnog mjesta, kao i dodatke na plaću u vrijeme dežurstva, pripravnosti i slično.**

Obračun i isplata plaća za zaposlenike – deficitaran kadar, kao i plaća u fiksnim iznosima, nije vršen u skladu sa Zakonom o radu i važećim kolektivnim ugovorima, kojima je propisano da je poslodavac dužan radniku isplatiti plaću najmanje u iznosu koji predstavlja umnožak najniže neto satnice (2,30 KM), mjesečnog fonda sati i odgovarajućeg koeficijenta složenosti radnog mjesta, kao i dodatke na plaću u vrijeme dežurstva, pripravnosti i slično. Povećanje plaća deficitarnom kadru isplaćeno je u bruto iznosu od 337.682 KM, te predstavlja uvođenje novog prava u odnosu na prava definisana kolektivnim ugovorom.

Pravilnikom o radu (član 51.) utvrđeno je da direktor posebnim aktom utvrđuje raspored početka i završetka radnog vremena. Pravilnikom o radom vremenu koji je donio direktor, utvrđeno je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. Radno vrijeme radnika koji rade samo prve smjene počinje u 7:30 sati, a završava u 15:30 sati. Osim toga, Pravilnikom je utvrđeno i radno vrijeme koje se organizira 24 sata dnevno kroz rad: u smjenama (prijepodneva smjena od 7:00 do 15:00 sati; poslijepodneva smjena od 14:00 do 22:00 sata; noćna smjena od 22:00 do 6:00 sati), rad u dežurstvu (počinje iza prve ili druge smjene, a završava početkom rada prve smjene) i rad u turnusu (od 7:00 do 19:00 sati i od 19:00 do 7:00 sati).

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu¹⁴ propisana je obaveza vođenja evidencija o radnom vremenu. Uvidom u evidencije o radnom vremenu, konstatovali smo da se kod svih radnika uzetih u uzorak evidencija radnog vremena vrši na identičan način (početak rada u 7:30h i završetak rada 15:30h sa prekidom rada/pauza od 30 minuta bez informacije o periodu njenog korištenja, a za zaposlenike koji obavljaju rad u pripravnosti i dežurstvu upisuje se P i 24 ili D). **S obzirom na to da je kod svih uzorkovanih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i završetka radnog vremena, kao i korištenje pauze u toku rada bez informacije o periodu korištenja, ne možemo potvrditi vjerodostojnost sačinjenih evidencija o provedenom vremenu na radnom mjestu, odnosno da je uspostavljena evidencija o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.**

Preporuke:

- **Pravilnik o radu uskladiti sa važećim kolektivnim ugovorima na teritoriji Hercegovačko-neretvanskog kantona i u skladu s njim vršiti obračun i isplatu plaća;**
- **evidencije o radnom vremenu uspostaviti u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.**

Ostale naknade zaposlenih iskazane su u iznosu od 7.262.739 KM i njihovu strukturu najvećim djelom čine: naknade za topli obrok (5.227.719 KM), naknade za prevoz na posao i sa posla (830.041 KM), otpremnine (127.627 KM) i jednokratne pomoći u slučaju smrti i bolesti (689.373 KM).

¹⁴ „Sl. novine FBiH”, br. 92/16



Naknada za topli obrok obračunava se i isplaćuje na osnovu odluke direktora o isplati naknade za topli obrok koja je od januara do jula 2022. godine iznosila 10 KM, a od augusta do kraja godine 11 KM.

Naknada za prevoz na posao i sa posla regulirana je odlukom direktora za zaposlenike čije je mjesto stanovanja do mjesta rada udaljeno više od tri kilometra u visini mjesečne karte gradskog ili prigradskog prevoza, a maksimalni iznos naknade za troškove prevoza iznosi 100 KM.

Uvidom u obračun i isplatu ostalih naknada zaposlenih nismo utvrdili nepravilnosti.

Troškovi ostalih angažovanih fizičkih osoba, uključujući članove odbora iskazani su u bruto iznosu od 1.355.521 KM, a odnose se na: troškove naknada za rad Upravnog odbora (136.726 KM), naknada ljekarskih komisija (79.448 KM) i troškove naknada po osnovu ugovora o djelu (1.139.347 KM).

Naknade članovima Upravnog odbora regulisane su Odlukom o visini naknada za rad predsjednika i članova upravnih i nadzornih odbora zdravstvenih ustanova u vlasništvu FBiH, odnosno jednog ili više kantona i FBiH, zajedno,¹⁵ kojom je mjesečna naknada za rad predsjednika utvrđena u visini jedne prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca. Mjesečna naknada za članove Upravnog odbora utvrđena u visini 80% od iznosa mjesečne naknade predsjednika Upravnog odbora. Tokom 2022. godine Upravni odbor je održao ukupno 10 sjednica, od čega je sedam redovnih i tri vanredne sjednice. **Obračun i isplata mjesečnih naknada izvršena je u skladu sa prisustvom na sjednici i u utvrđenom iznosu.**

Troškovi naknada ljekarskih komisija iskazani su u neto iznosu od 61.500 KM, a odnose se na formirane: stručne ljekarske komisije (31.200 KM), komisije za kontrolu bolničkih infekcija (16.400 KM), etičke komisije (12.100 KM) i komisije za zaštitu osoba sa duševnim smetnjama (1.800 KM) u kojima su najvećim dijelom imenovani zaposlenici Bolnice kojima je isplaćivana naknada za rad. **Obračun i isplata naknada za rad zaposlenicima imenovanim u komisijama nisu imali tretman oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti, što nije u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak,¹⁶ Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak,¹⁷ kao ni odredbama Zakona o doprinosima¹⁸ i Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.¹⁹**

Troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu iskazani su u neto iznosu od 1.014.638 KM od čega se na zaključene ugovore o djelu odnosi 290.418 KM, a na zaključene ugovore o privremenim i povremenim poslovima 724.220 KM.

Prema prezentovanoj dokumentaciji, tokom 2022. godine za sistematizovana radna mjesta zaključeni su ugovori o djelu sa 55 vanjskih saradnika za pružanje medicinskih zdravstvenih usluga, što predstavlja redovne poslove Bolnice poput rada specijalizanata u dežurstvima i poslovi doktora specijaliste/subspecijaliste (hirurg, anesteziolog, perfuzionist, pedijatar i sl.). Trošak neto naknada po predmetnim ugovorima iskazan je u iznosu od 281.018 KM. Ugovori se zaključuju na period od nekoliko dana do 12 mjeseci, a vrijednosti naknada definisane su u iznosima od 160 KM po dežurstvu do 4.000 KM za obavljanje određenih operativnih zahvata (naknada po dolasku za sve operativne zahvate u tom periodu). Obračun naknada vrši se na osnovu Izvještaja odgovorne osobe odjela ili klinike o izvršenim ugovorenim poslovima.

Na osnovu prezentovane dokumentacije nije utvrđeno na koji način se vrši izbor angažovanih osoba po osnovu ugovora o djelu. Predmeti ugovora o djelu uređeni su Zakonom o obligacionim odnosima kojim je definisano da se ugovori o djelu zaključuju za jasno definisane, konkretne poslove jednokratnog karaktera, dok se za obavljanje poslova koji su sistematizovani i spadaju u redovnu djelatnost izvršioци angažuju u skladu sa Zakonom o radu. **Shodno tome, nije osigurana transparentnost zaključivanja ugovora o djelu u iznosu od 281.018 KM sa vanjskim saradnicima za obavljanje poslova vezanih za pružanje zdravstvenih usluga, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine, sistematizovani su i spadaju u redovnu djelatnost. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o radu i Pravilnika o radu Bolnice.**

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 59/11

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 48/21, 77/21 i 20/22

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/02, 16/201, 37/01, 48/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21, 6/23

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21, 6/22, 19/23

Ugovori o privremenim i povremenim poslovima iskazani u neto iznosu od 724.220 KM, a zaključeni su sa vanjskim medicinskim kadrom za pružanje specijalističkih zdravstvenih usluga. Tokom 2022. godine angažovano je ukupno 20 osoba, od čega je 19 doktora specijalista medicine i jedna stručna magistrica sestrinstva. Ugovori za pružanje specijalističkih usluga zaključeni su sa doktorima za poslove (urolog, hirurg, radiolog, oftamolog, ORL, kardiolog, ginekolog, mikrobiolog, epidemiolog i sl.) koji predstavljaju redovne i sistematizovane poslove u Bolnici. Ugovorima je uređeno da u toku jedne kalendarske godine predviđeni poslovi ne traju duže od 60 dana, odnosno do pet dana tokom mjeseca ili prema ukazanim potrebama. Ugovori se zaključuju za polugodišnji ili godišnji period, a naknada angažovanim doktorima utvrđena je ugovorima u neto mjesečnom iznosu od 800 KM do 5.000 KM. Obračun se vrši mjesečno na osnovu evidencija o dolasku ili izvršenim uslugama.

Pravilnikom o radu (član 136.) utvrđeno je da se ugovori o privremenim i povremenim poslovima ne zaključuju za poslove koji su u okviru radnih mjesta utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, te da ne predstavljaju poslove za koje se u Bolnici zaključuje ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme sa punim ili nepunim radnim vremenom i da ne traju duže od 60 dana u toku kalendarske godine. Osim toga, nisu ispunjeni uslovi za zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima propisani članovima 166. i 167. Zakona o radu, jer se radi o sistematizovanim poslovima za koje se zaključuju ugovori o radu na određeno ili neodređeno radno vrijeme. **Shodno tome, konstatovano je da zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima za pružanje specijalističkih zdravstvenih usluga nije vršeno u skladu sa odredbama Zakona o radu i Pravilnika o radu Bolnice, zbog čega ne možemo potvrditi osnovanost njihovog zaključivanja za obavljanje redovnih poslova, utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.**

Za angažovanje izvršioca za poslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta nisu raspisivani javni pozivi za prijem. Obavljenom revizijom utvrđeno je da nije osigurana transparentnost kod zaključivanja ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima za poslove koji su predviđeni i sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, odnosno za poslove za koje se zaključuju ugovori o radu kako nalažu odredbe Zakona o radu i Pravilnika o radu Bolnice.

Preporuke:

- *poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima;*
- *za radna mjesta sistematizovana Pravilnikom o radu angažovanje izvršiti u skladu s odredbama Zakona o radu.*

6.1.2.1.3 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 7.997.813 KM. Na troškove amortizacije obračunate na donirana stalna sredstva odnosi se iznos od 4.622.186 KM, a na amortizaciju stalnih sredstava kupljenih iz vlastitih izvora odnosi se iznos od 3.375.627 KM. Obračun amortizacije vrši se linearnom metodom otpisa, na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstava.

6.1.2.1.4 Troškovi primljenih usluga

Troškovi primljenih usluga iskazani su u iznosu od 2.968.121 KM a najznačajniji se odnose na: usluge održavanja medicinskih uređaja (970.252 KM), komunalne usluge (796.963 KM), troškove stručnog obrazovanja (320.908 KM), usluge tekućeg održavanja (229.581 KM), usluge održavanja računara i programa (223.231 KM), troškove stručne suradnje (139.861 KM), usluge održavanja transportnih sredstava (75.369 KM) i troškove odvjetničkih i notarskih usluga (72.189 KM). Obavljenom revizijom nisu konstatovane nepravilnosti.



6.1.2.1.5 Ostali poslovni rashodi i troškovi

Ostali poslovni rashodi i troškovi iskazani su u iznosu od 833.029 KM, a najvećim djelom se odnose na: troškove poreza, naknada i taksi (448.756 KM), usluge interneta i telefona (113.945 KM), troškove poštanskih i bankarskih usluga (59.449 KM), troškove refundacija za kupljene lijekove (53.888 KM), troškove reprezentacije (42.768 KM), troškove premije osiguranja (22.818 KM) i ostale nespomenute usluge (68.494 KM). Revizijom ostalih poslovnih rashoda i troškova nisu utvrđene nepravilnosti.

6.1.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 1.439.426 KM, a najznačajniji se odnose na: finansijske rashode (1.366.657 KM) i troškove rezervisanja (43.645 KM).

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 1.366.657 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 39,6%. Strukturu najznačajnijih rashoda čine: troškovi kamata po dugoročnim kreditima za izmirenje obaveza prema dobavljačima (556.261 KM), zatezne kamate (591.475 KM), koje se najvećim dijelom u iznosu od 578.732 KM odnose na zatezne kamate po računima dobavljača i po dugoročnim kreditima za izmirenje obaveza.

Troškovi rezervisanja odnose se na rezervisanja za otpremnine za sedam radnika zbog odlaska u penziju (36.030 KM) i rezervisanja za sudske sporove (7.615 KM), što je detaljnije obrazloženo u tački 9.2. Izvještaja.

6.1.3 Finansijski rezultat

Bolnica je za 2022. godinu iskazala negativan finansijski rezultat (višak rashoda nad prihodima) u iznosu od 7.059.127 KM. **Iskazani finansijski rezultat ne možemo potvrditi jer Bolnica:**

- nije vršila procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, kako bi se utvrdilo odstupanje nadoknadive vrijednosti imovine od knjigovodstvenog iznosa u skladu s MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine (tačka 6.2.1.1 Izvještaja);
- na datum bilansa ima značajno manje iskazane obaveze po osnovu poreza i doprinosa u odnosu na evidencije Porezne uprave FBiH. Efekte na finansijski rezultat za 2022. godinu nismo u mogućnosti procijeniti (tačka 6.2.4.2 Izvještaja);
- nije izvršila rezervisanja za sudske sporove u toku u iznosu od 670.880 KM u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva (tačka 9.2 Izvještaja).

Navedeno je moglo uticati na iskazivanje finansijskog rezultata za 2022. godinu.

6.2 BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA

6.2.1 Dugoročna imovina

Struktura dugoročne imovine na datum bilansa je:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
DUGOROČNA IMOVINA	118.658.484	104.170.073
Nematerijalna sredstva	2.861	6.046
Nekretnine, postrojenja i oprema	118.113.467	103.371.231
Ostala imovina i potraživanja	542.156	792.796

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Bolnice utvrđeno je da se stalna sredstva vrednuju i iskazuju po trošku nabavke, odnosno po nabavnoj cijeni. Nakon početnog priznavanja, pojedino stalno sredstvo iskazuje se po njegovom trošku nabavke, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

Nematerijalna sredstva koja se najvećim dijelom odnose na softver iskazana su u iznosu od 2.861 KM (nabavne vrijednosti 1.3677.556 KM i ispravke vrijednosti 1.364.696 KM).

6.2.1.1 Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 118.113.467 KM i predstavljaju najznačajniji dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na materijalnoj imovini prikazani su u tabeli:

u KM

Opis	Građevinski objekti	Postroj. i oprema	Alati, pog. i kancelar. namješ.	Transp. sredstva	Mat. sred. u pripremi	Ostala mater. sredstva	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2022.	61.194.290	108.594.681	8.063.792	1.453.721	21.220.146	73.581	200.600.211
direktna povećanja u 2022.	2.126.530	8.899.972	571.806	79.443	11.064.811	0	22.742.562
prijenos sa pripreme	113.373	8.956.375	0	0	(9.069.748)	0	0
otuđenje i rashodovanje	0	(2.735.869)	(261.209)	(20.925)	0	0	(3.018.003)
ostalo	0	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2022.	63.434.193	123.715.159	8.374.389	1.512.239	23.215.209	73.581	20.324.770
2 Akumulirana amortizacija							
na 1. 1. 2022.	11.803.191	77.990.552	6.467.260	967.981	0	0	97.228.984
amortizacija za 2022.	693.331	6.947.384	256.838	97.075	0	0	7.994.629
otuđenje i rashodovanje	0	(2.731.982)	(259.399)	(20.924)	0	0	(3.012.309)
ostalo	0	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2022.	12.496.522	82.205.954	6.464.697	1.044.130	0	0	102.211.303
3 Neto knjigov. vrijednost							
na 1. 1. 2022.	49.391.100	30.604.129	1.596.532	485.740	21.220.146	73.581	103.371.227
na 31. 12. 2022.	50.937.671	41.509.204	1.909.690	468.108	23.215.209	73.581	118.113.467

U okviru materijalnih stalnih sredstava iskazane su sljedeće pozicije:

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 50.937.671 KM i odnose se na zgrade u kojima Bolnica obavlja zdravstvenu djelatnost: Glavni objekat na Bijelom Brijegu, Zgrada psihijatrije u ulici Kneza Mihajla Viševića (nekadašnji dispanzer), Zgrada stare hirurgije u ulici Kralja Tvrtka (nova bolnica, zgrada fizijatrije i zgrada za infektivne bolesti) i zgrada uprave.

Tokom 2022. godine povećanje vrijednosti građevinskih objekata izvršeno je za iznos od 2.239.903 KM, a najznačajnije su evidentirane po osnovu Odluke o prenosu izvršenih građevinskih radova u okviru projekta „Energetska efikasnost u BiH“ čiji je implementator Federalno ministarstvo prostornog uređenja koje se odnosi na utopljanje objekata: Klinike za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Klinike za infektivne bolesti, Klinike za kožne i spolne bolesti, Centar za kliničku farmakologiju i Uprava (zgrade stare hirurgije - objekt 1 i objekt 2 i objekt 3) i zgradu Klinike za unutarnje bolesti (1.924.295 KM), dogradnja objekta Zavoda za mikrobiologiju (58.169 KM) i sanacije krova na zgradi Onkologije (53.726 KM), povećanje vrijednosti građevinskih objekata po projektu energetske učinkovitosti (36.601 KM), dok je sa investicija u toku izvršen prenos u iznosu od 113.373 KM, a odnosi se na isporuku i ugradnju tri lifta u Glavnom objektu na Bijelom Brijegu. Smanjenje se odnosi na iznos obračunate amortizacije od 693.331 KM.



Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva²⁰ (član 4.) propisano je da se u okviru grupe konta 020 - *Zemljište* iskazuju zemljišta po nabavnoj, odnosno fer vrijednosti.

Skrećemo pažnju na to da Bolnica nema u Glavnoj knjizi evidentirano zemljište na za to predviđenoj poziciji, niti je prezentovano da je ono evidentirano s građevinskim objektima.

Pema prezentovanoj dokumentaciji izgradnja građevinskih objekata najvećim dijelom finansirana je iz doniranih sredstava, kod kojih se iznos tekuće amortizacije priznaje kao prihod sistemski tokom vijeka upotrebe.

Kako je prezentovano zemljište se odnosi na tri lokacije Bolnice: Bijeli Brijeg (136.305 m²), Zgrada psihijatrije (4.964 m²) i Zgrada uprave, Klinika za Infektivno i fizijatrija (2.523 m²), na koje Bolnica ima pravo posjeda 1/1, a čija vrijednost nije procijenjena i iskazana u glavnoj knjizi Bolnice, što za posljedicu ima podcijenjenost imovine i kapitala, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti.

MRS-om 16 - *Nekretnine, postrojenja i oprema* (tačka 58.) propisano je da su zemljište i zgrade odvojena imovina i obračunava se i iskazuje odvojeno, čak i ako se zajedno nabavljaju. Zemljišta obično imaju neograničeni vijek upotrebe i ne amortizuju se, a građevinski objekti su ograničenog vijeka upotrebe i podliježu obračunu amortizacije. Povećanje vrijednosti zemljišta na kojem se nalaze građevinski objekti ne utiče na utvrđivanje amortizacijskog iznosa građevina.

Bolnica u glavnoj knjizi nije evidentirala vrijednost zemljišta kako je utvrđeno MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, što za posljedicu ima potcijenjenu imovinu i kapital, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti.

Preporuka:

- ***zemljišta evidentirati u skladu s MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, s ciljem istinitog i fer iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima.***

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 41.509.204 KM, a najvećim dijelom se odnose na: medicinske aparate i uređaje, ostalu opremu, uredsku opremu i telefonske centrale. Povećanje postrojenja i opreme u iznosu od 17.856.347 KM najvećim dijelom odnosi se na nabavku, ili prenos sa pripreme u upotrebu, medicinskih aparata i uređaja od kojih izdvajamo: linearni akcelerator (7.960.095 KM), akcelerator na Onkologiji (690.300 KM) i uređaj za magnetnu rezonancu (305.980 KM) koji su sa pripreme stavljeni u upotrebu (ukupan iznos od 8.956.375 KM), nabavka aparata za testiranje uzoraka iz krvi (710.524 KM), linearni akcelerator Varian (702.000 KM), video gastroskop i kolnoskop (368.316 KM), CT aparat (237.533 KM), mehanički ventilatori (173.137 KM), UZV aparat (173.043 KM), karbonska ploča s držačem (122.675 KM), drenažni sistemi i aspiratori (118.993 KM) i slično. Osim toga, do značajnog povećanja opreme došlo je po osnovu Ugovora o prenosu sredstava nabavljenih u okviru „Hitnog projekta za COVID-19“ zaključenog sa Federalnim ministarstvom zdravstva u iznosu od 958.471 KM (ukupan iznos prenesenih sredstava je 1.091.743 KM, međutim dio od 133.272 KM evidentiran je na alat, pogonski i kancelarijski namještaj), opreme za koju je izvršen prenos vlasništva u okviru Projekta UNDP-a u iznosu od 57.913 KM i od dobavljača doniranog uređaja za izolaciju nuklearnih kiselina u iznosu od 47.034 KM. Smanjenje postrojenja i opreme odnosi na iznos obračunate amortizacije (6.947.384 KM) i rashodovane opreme sadašnje vrijednosti 3.888 KM. Tokom 2022. godine na prijedlog Komisije za popis stalnih sredstava i sitnog inventara izvršeno je rashodovanje opreme sadašnje vrijednosti 3.888 KM (nabavne vrijednosti 2.735.869 KM i otpisane vrijednosti 2.731.981 KM), a rashodovana oprema najvećim dijelom odnosi se na računare i računarsku opremu, aparate za elektroterapiju i magnetoterapiju, klima uređaje, bolesničke krevete i drugo.

Alat, pogonski i kancelarijski namještaj iskazan je u iznosu od 1.909.690 KM (nabavna vrijednost 8.374.389 KM, otpisana vrijednost 6.464.699 KM). Povećanje se odnosi na nabavku u iznosu od 571.806 KM, a smanjenje na iznos obračunate amortizacije od 256.838 KM i rashodovanje sadašnje vrijednosti od 1.809 KM (nabavna vrijednost 261.209 KM, otpisane vrijednosti 259.400 KM) na prijedlog Komisije za popis. Rashodovani alat, pogonski i kancelarijski namještaj najvećim dijelom odnosi se na kancelarijski namještaj (ormari, stolovi, stolice i drugo).

²⁰„Sl. novine FBiH“, br. 81/21



Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 468.108 KM. Povećanje vrijednosti u iznosu od 79.443 KM odnosi se na nabavku putničkog službenog vozila, a smanjenje je izvršeno za iznos obračunate amortizacije od 97.075 KM i rashodovanje (nabavna i otpisana vrijednost 20.925 KM).

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 23.215.209 KM, od čega se na izgradnju Klinike za dječije bolesti odnosi 23.190.874 KM. Tokom 2022. godine uvećana su za 11.064.811 KM, dok je istovremeno izvršeno aktiviranje, odnosno stavljanje opreme u upotrebu u iznosu od 9.069.748 KM (od čega se na građevinske objekte odnosi 113.373 KM, i na opremu 8.956.375 KM). Najznačajnije povećanje materijalnih stalnih sredstava odnosi se na ulaganje u zgradu Klinike za dječije bolesti u iznosu od (10.927.103 KM), čija izgradnja još nije okončana.

Ostala dugoročna materijalna imovina iskazana je u iznosu 63.981 KM, a čine ih knjige u knjižnici i djela likovnih umjetnika.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa za svako pojedinačno sredstvo, a godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema procijenjenom vijeku trajanja, odnosno pritanju ekonomskih koristi od korištenja i upotrebe stalnih sredstava, u skladu sa Odlukom o amortizacijskim stopama. Amortizacija stalnih sredstava vrši se po stopama utvrđenim navedenom Odlukom.

Rashodovanje stalnih sredstava

Utvdili smo da je u 2022. godini izvršeno rashodovanje postrojenja i opreme nabavne vrijednosti od 2.731.981 KM (sadašnje vrijednosti od 3.888 KM) i alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja nabavne vrijednosti od 261.209 KM (sadašnje vrijednosti od 1.809 KM). Rashodovanje je izvršeno na osnovu Odluke o usvajanju Izvještaja o rashodu sredstava, opreme, alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja koju je 24. 2. 2023. godine donio Upravni odbor. Stalna sredstva nisu evidentirana u okviru vanbilansne evidencije, kako bi se osiguralo njihovo praćenje i dokaz o porijeklu do konačnog rješavanja njihovog statusa. Prezentovan je Ugovor o saradnji koji je Bolnica 23. 3. 2023. godine zaključila sa dobavljačem „CIBOS“ d.o.o. Sarajevo. Ugovorom se angažovani dobavljač obavezuje da će izvršiti otkup sekundarnih sirovina, otpadnog materijala i rashodovanih stalnih sredstava, odnosno da će preuzeti, demontirati, pripremiti za utovar, transportovati i odložiti na ekološki prihvatljiv način rashodovanu opremu i materijale. Kako je prezentovano, do okončanja revizije nije riješen status rashodovanih sredstava (zapisničko uništenje i predaja angažovanom pravnom licu za uništenje elektronskog i elektroničkog otpada, prodaja, propisno odlaganje i sl.). **Shodno navedenom, ova stalna sredstva trebala su biti evidentirana u vanbilansnoj evidenciji do konačnog rješavanja njihovog statusa.**

Preporuka:

- ***rashodovana stalna sredstva evidentirati u vanbilansnim evidencijama do likvidacije i donošenja odluke o postupanju s tim stalnim sredstvima.***

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Vrijednost stalnih sredstava u poslovnim knjigama Bolnice iskazana je u neto iznosu od 118.116.328 KM. Bolnica na datum bilansa u dosadašnjem periodu nije vršila procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadne vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama (član 20.) propisano je da je Bolnica dužna u situacijama kada to zahtijevaju MRS i MSFI izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine i kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim.

Također, Zakonom o računovodstvu i reviziji (članovima 27. do 29.) utvrđena je obaveza procjenjivanja vrijednosti imovine, obaveza i kapitala u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, kao i da procjenu mogu vršiti ovlaštena lica - procjenitelji.

Procjenjivanje vrijednosti ima za cilj utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacionu ili poslovnu vrijednost pravnih lica imovine, obaveza i kapitala, a na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene budućih novčanih primitaka i izdataka u skladu s pravilima struke.

Bolnica na datum bilansa, kao ni prethodnih godina, nije vršila procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva u skladu s MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o računovodstvenim politikama. Shodno tome, ne možemo potvrditi da je knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 118.116.328 KM realna, te se ona može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i Standarda.

Preporuka:

- **na datum bilansa vršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o računovodstvenim politikama.**

Vlasništvo nad nekretninama

U poslovnim knjigama Bolnice, u okviru građevinskih objekata, evidentirane su nekretnine/zgrade: na lokaciji Bijeli Brijeg (Bolnica na Bijelom Brijegu sastoji se od glavne zgrade Bolnice, te zgrada pedijatrije, onkologije, mikrobiologije, transfuziologije, klinike za unutarnje bolesti, tehničke službe, dijalize, kotlovnice, kao i parkinga i parcela van bolničkog kruga), zgrada „Stare hirurgije“ u ulici Kralja Tvrtka bb (zgrada Klinike za infektivne bolesti, zgrada Klinike za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, zgrada Uprave) i zgrada Klinike za psihijatriju u ulici Kneza Mihajla Viševića Humskog.

Bolnica se 26. 9. 2022. godine Službi za katastar Grada Mostara obratila službenim aktom kojim se traži promjena posjednika u katastru u kojem je obrazloženo da je Klinička bolnica Mostar pravni sljednik RMC-a „dr. Safet Mujić“. Shodno tome, Služba za katastar Grada Mostara je 9. 12. 2022. godine donijela Rješenje kojim se u katastarskom operatu mijenja upisano stanje, tj. kao nosilac prava na posjed 1/1 na nekretnine na lokaciji Bijeli Brijeg upisuje se Bolnica. Na navedeno Rješenje Bolnica je izjavila Žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kojim je traženo da se izvrši dopuna Rješenja, odnosno da se u Posjedovni list uključe i parcele „Stare hirurgije“ i Klinike za psihijatriju. Služba za katastar, uvažila je Žalbu i donijela novo Rješenje od 22. 2. 2023. godine kojim je Bolnica upisana kao nosilac prava na posjed 1/1 na sve tri lokacije (Bijeli Brijeg, ulica Kralja Tvrtka bb i ulici Kneza Mihajla Viševića Humskog).

Hipoteke i založno pravo

Uvidom u prezentovanu dokumentaciju konstatovano je da nad nekretninama i pokretnim stvarima nisu upisane hipoteke i založna prava u korist trećih lica.

6.2.1.2 Ostala imovina i potraživanja

Ostala imovina i potraživanja iskazana su u iznosu od 542.156 KM, a odnose se na dugoročna razgraničenja po osnovu kamata budućeg perioda po osnovu dugoročnih kredita i ustupanja potraživanja za dospjela dugovanja prema dobavljačima (ugovori i cesije sa bankama).

Pravilnikom o kontom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva (član 10.) definisano je da se razgraničeni troškovi kamata evidentiraju i iskazuju u okviru Dugoročnih razgraničenja. Međutim, evidentirani su u okviru grupe konta 07- Ostala dugoročna potraživanja i imovina, što nije u skladu s Pravilnikom o kontom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.

Preporuka:

- **razgraničene troškove kamata budućeg perioda evidentirati i iskazivati u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.**

6.2.2 Kratkoročna imovina**6.2.2.1 Zalihe**

Zalihe su iskazane u iznosu od 13.944.083 KM, a čine ih: sirovine i materijal (13.942.254 KM) i dati avansi za nabavku zaliha (1.828 KM).

Zalihe sirovina i materijala se odnose na: lijekove i medicinski potrošni materijal (13.840.587 KM), prehrambene proizvode (32.586 KM), tehnički materijal (32.210 KM), uredski materijal (27.844 KM) i materijal za čišćenje (9.027 KM).

Pravilnikom o računovodstvenim politikama utvrđeno je da se zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara vrednuju po nabavnoj vrijednosti (trošku nabavke), a utrošak po metodi prosječne ponderisane cijene. U trošak zaliha uključuju se svi troškovi nabavke (fakturna cijena, uvozne carine i drugi porezi, troškovi prevoza i svi drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha) i drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati. Troškovi zaliha sitnog inventara i auto guma iskazuju se metodom 100% otpisa za predmete stavljene u upotrebu.

Evidentiranje (zaduženje i razduženje) zaliha u finansijskom knjigovodstvu nije sistemski uvezano s materijalnim knjigovodstvom. Evidencija utrošenih zaliha (lijekova, medicinskih i ostalih potrošnih materijala kao i hrane na skladištu) vodi se u materijalnom knjigovodstvu na nivou dana, a izvještaj o potrošnji na mjesečnom nivou se dostavlja u Službu za privredno-finansijske poslove, radi evidentiranja razduženja zaliha u finansijskom knjigovodstvu. U toku 2022. godine, u finansijskom knjigovodstvu razduženje zaliha je evidentirano na: 31. 3. 2022. godine, 30. 4. 2022. godine, 30. 6. 2022. godine, a u periodu od augusta do decembra 2022. godine na mjesečnom nivou. S obzirom na to da stanje zaliha nije ažurno na dnevnom nivou za posljedicu može imati neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja zaliha.

Nabavka lijekova i medicinskih potrošnih materijala vrši se putem Bolničke ljekarne, a nakon toga se potrebne količine lijekova i medicinskih potrošnih materijala izdaju na bolničke kliničke odjele. Međutim, ukupno nabavljene količine lijekova i potrošnih materijala za potrebe: Zavoda za laboratorijsku dijagnostiku, Zavoda za mikrobiologiju i molekularnu dijagnostiku, Klinike za onkologiju, Transfuzijskog centra, Klinike za hirurgiju i Kliničkog zavoda za patologiju, citologiju i sudsku medicinu i dr. po zaprimanju u Bolničku ljekarnu izdaju se na kliničke odjele, gdje se propisno skladište. U glavnoj knjizi Bolnice (kao i u materijalnom knjigovodstvu) u trenutku izdavanja zaliha iz Bolničke ljekarne na ove kliničke odjele za cjelokupan iznos priznaju se rashodi na teret zaliha, iako navedeni lijekovi i potrošni materijali stvarno nisu utrošeni, odnosno određeno vrijeme nalaze se na kliničkim odjelima za čije potrebe su i nabavljeni. Ovakav način evidentiranja navedenih zaliha nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe. U Pismu menadžmentu koje je Bolnici dostavljeno nakon obavljanja prethodne revizije za ove nepravilnosti data je preporuka. Bolnica je s ciljem realizacije date preporuke formirala komisije za popis zaliha, koje su izvršile popis neutrošenih zaliha na svim bolničkim odjelima u ukupnom iznosu od 8.682.279 KM (detaljnije obrazloženo u tački 6.2.5 Izvještaja). Za popisane vrijednosti neutrošenih zaliha lijekova i potrošnog materijala na kliničkim odjelima korigovan je knjigovodstveno iskazani utrošak u korist zaliha (stornirani rashodi i za isti iznos uvećane zalihe). Nije prezentovano da je Bolnica donijela interni akt kojim bi se definisalo postupanje i praćenje zaliha lijekova i potrošnog materijala od momenta nabavke do njihovog stvarnog utroška, uključujući i knjigovodstveno evidentiranje neutrošenih zaliha koje se nalaze na kliničkim odjelima.



Na osnovu uvida u prezentovanu dokumentaciju konstatovali smo da nabavke medicinskog kisika u glavnoj knjizi nisu knjigovodstveno evidentirane u okviru zaliha, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 - Zalihe. Prilikom nabavke medicinskog kisika za cjelokupne nabavljene količine priznati su rashodi perioda, bez zaduživanja zaliha, iako on stvarno nije utrošen u momentu nabavke, već se određeno vrijeme nalazio na zalihi. U glavnoj knjizi Bolnice u 2022. godini iskazani su troškovi medicinskog kisika u iznosu od 662.276 KM, koje ne možemo potvrditi, jer su u cijelosti evidentirani na rashod perioda u momentu nabavke, iako stvarno nisu utrošeni. Navedeno je konstatovano u Pismu menadžmentu i data preporuka. Prema prezentovanoj dokumentaciji na 31. 12. 2022. godine nije bilo zaliha medicinskog kisika, od 1. 1. 2023. godine nabavka medicinskog kisika evidentirana je u okviru zaliha. Shodno tome, preporuka iz Pisma menadžmentu nije ponovljena u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu.

Bolnica nije vršila procjenu vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.

Evidentiranje zaduženja i utroška zaliha u finansijskom knjigovodstvu nije sistemski uvezano s materijalnim knjigovodstvom. Utrošak zaliha u materijalnom knjigovodstvu vodi se na nivou dana, dok u finansijskom knjigovodstvu stanje zaliha nije ažurno na dnevnom nivou, što za posljedicu može imati neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja zaliha. Bolnica nije donijela interni akt kojim bi se definisalo praćenje zaliha lijekova i potrošnog materijala od nabavke do njihovog stvarnog utroška, uključujući i knjigovodstveno evidentiranje zaliha koje se nalaze na kliničkim odjelima.

Preporuka:

- **uspostaviti kontinuirano i uvezano izvještavanje između materijalnog i finansijskog knjigovodstva kako bi se osigurala kontrola nad potrošnjom lijekova i potrošnog materijala, te donijeti interni akt kojim će se urediti praćenje i knjigovodstveno evidentiranje zaliha lijekova i potrošnog materijala;**

6.2.2.2 Potraživanja od kupaca

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	u KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
POTRAŽIVANJA OD KUPACA	17.260.166	10.424.425
Kupci u zemlji	16.950.385	10.314.972
Kupci u inostranstvu	309.781	109.453

Kupci u zemlji iskazani su u iznosu od 16.950.385 KM, a odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji za pružene usluge (13.288.455 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja (3.661.930 KM).

Potraživanja od kupaca najvećim dijelom odnose se na potraživanja: Federalnog ministarstva zdravstva po osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH (5.000.000 KM); ZZO HNK (4.652.764 KM) od čega se najveći dio u iznosu od 3.796.067 KM odnosi na mjesečnu tranšu za pružene usluge za decembar 2022. godine; potraživanja od ZZO HNK po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (1.330.609); ZZO ZHŽ (824.294 KM); FZZOIR (558.068 KM) i ZZO HBŽ (314.649 KM).

Dostavljenim IOS-ima potvrđeno je najmanje 10.791.707 KM (81,2%) iskazanih potraživanja, a konstatovane razlike najvećim dijelom se odnose na razlike u iskazanim potraživanjima od kantonalnih i Zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama (član 183.) utvrđeno je da kada se neizvjesnost naplate potraživanja pojavi poslije izvršenja usluge i poslije računovodstvenog iskazivanja prihoda izvršit će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda perioda. Neizvjesnost u naplati nastaje ako je istekao rok naplate potraživanja, kao i ako je dužnik duži period nelikvidan, odnosno nesolventan, na osnovu čega se može zaključiti da bi naplata potraživanja mogla biti realno ugrožena ili nemoguća.



U 2022. godini Bolnica je primjenjivala pojednostavljeni pristup, odnosno formirana je matrica za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, te izvršena ispravka vrijednosti potraživanja starijih od 12 mjeseci na teret rashoda na osnovu odluka Upravnog odbora u ukupnoj vrijednosti od 14.387 KM. Najveći dio potraživanja u iznosu od 8.108.151 KM odnosi se na potraživanja od kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i 5.000.000 KM od Federalnog ministarstva zdravstva koja u sebi ne sadrže kreditne gubitke koji bi se mogli manifestovati u narednih 12 mjeseci.

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 3.661.930 KM, a najznačajnija se odnose na sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu konvencija: ZZO HNK (2.170.744 KM), ZZO ZHŽ (395.753 KM), kao i potraživanja od bolnice „ Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno (770.194 KM).

6.2.2.3 Novac i novčani ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI	113.736	2.038.354
Transakcijski račun (KM)	111.136	2.027.280
Devizni računi	2.600	9.446
Glavna blagajna	-	1.628

Novac i novčani ekvivalenti na 31. 12. 2022. godine iskazani su u iznosu od 113.736 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka.

Bolnica ima otvorenih pet transakcijskih računa i to u: Nova banka AD Banja Luka dva transakcijska računa (glavni račun i transakcijski račun), UniCredit banka Mostar, Raiffeisen banka Sarajevo, i Sparkasse banka Mostar. Transakcijski račun u Novoj banci AD Banja Luka je glavni račun Bolnice, preko kojeg se ostvaruje najveći promet. Za potrebe provođenja finansijske konsolidacije Bolnica je u Novoj banci AD Banja Luka otvorila namjenski račun, a iskazano stanje novca na 31. 12. 2022. godine je 0 KM. Također, Bolnica ima otvorena dva devizna računa u Novoj banci AD Banja Luka (EUR, HRK). Stanja novca na 31. 12. 2022. godine potvrđena su izvodima otvorenih stavki.

Blagajna (domaća valuta) se odnosi na glavnu blagajnu Bolnice. Gotov novac, ostvaren obavljanjem registrovane djelatnosti, uplaćuje se na transakcijski račun u skladu s članom 20. Zakona o unutrašnjem platnom prometu²¹ i članom 8. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.²² Na 31. 12. 2022. godine stanje gotovine u Glavnoj blagajni Bolnice bilo je 0,00 KM.

6.2.2.4 Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja

Ostala imovina i potraživanja iskazani su u iznosu od 816.294 KM, a najznačajnija se odnose na: potraživanja za date avanse za usluge (386.486 KM), potraživanja od zaposlenih po osnovu specijalizacijskog staža (233.111 KM) i ostala potraživanja od zaposlenih iz plaća (93.173 KM).

Potraživanja za date avanse za usluge iskazana su u iznosu od 386.486 KM, a najvećim dijelom u iznosu od 371.295 KM se odnose na izvršena avansna plaćanja po ispostavljenim privremenim situacijama u tokom 2022. godine za izvedene radove na zgradi Klinike za dječije bolesti- pedijatrija.

Potraživanja od zaposlenih po osnovu specijalizacijskog staža iskazana su u iznosu od 233.111 KM, a odnose se na evidentirana potraživanja po osnovu sklopljenih vanskudskih nagodbi sa zaposlenicima Bolnice zbog neispunjenja uslova utvrđenih ugovorima o specijalizacijskom stažu. Zaposlenici su priznali dug, te se vanskudskim nagodbama obavezali da će ga vraćati u ratama.

Potraživanja od zaposlenih iz plaća iskazana su u iznosu od 93.173 KM, a odnose se na uplatu za telefonske troškove zaposlenika.

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 48/15, 79/15 i 4/21

²² „Sl. novine FBiH“, br. 72/15 i 82/15

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	u KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
KAPITAL	(93.466.870)	(86.377.432)
Akumulirani, nepokriveni višak rashoda iz prethodnih perioda	(86.407.743)	(86.377.432)
Višak rashoda tekućeg perioda	(7.059.127)	-

U finansijskim izvještajima Bolnice za 2022. godinu iskazana je negativna vrijednost kapitala, odnosno gubitak iznad visine kapitala u iznosu od -93.466.870 KM, a čine ga: akumulirani, nepokriveni višak rashoda iz prethodnih perioda u iznosu od -86.407.743 KM i višak rashoda tekućeg perioda u iznosu od -7.059.127 KM.

U odnosu na prethodnu godinu gubitak iznad kapitala više je iskazan za 7.089.438 KM, od čega se na višak rashoda tekućeg perioda utvrđen u Bilansu uspjeha za 2022. godinu odnosi 7.059.127 KM. Gubitak iznad visine kapitala ukazuje na izrazito nepovoljan finansijski položaj Bolnice, koja od 1999. godine konstantno ostvaruje gubitak. Skrećemo pažnju da je menadžment Bolnice procijenio da postoji značajna neizvjesnost da će Bolnica nastaviti neograničeno poslovati u narednom periodu, što je detaljnije obrazloženo u tački 6.5 Izvještaja.

Osnivači nisu donijeli akt o osnivanju u skladu s članom 6. Zakona o ustanovama, kojim se između ostalog reguliše iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog osiguravanja. Svi osnivači su donijeli odluke o preuzimanju osnivačkih prava nad Bolnicom.²³ Odlukom o preuzimanju osnivačkih prava nad univerzitetsko-kliničkim bolnicama u FBiH (članom IV.) regulisano je da će se međusobni odnosi u smislu regulisanja prava, obaveza i odgovornosti između osnivača, jednog ili više kantona i FBiH zajedno, nad univerzitetskim kliničkim bolnicama iz ove Odluke urediti posebnim ugovorom. Osim toga, članom 7. Zakona o ustanovama i članom 4. Statuta osnivači su imali obavezu da zaključe ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti. Ugovor do kraja obavljanja revizije nije sačinjen. **Skrećemo pažnju da je članom 41. Zakona o ustanovama definisano da su osnivači supsidijarno odgovorni za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno, kao i da je članom 6. Statuta definisano da su osnivači za obaveze Bolnice odgovorni u skladu s posebnim ugovorom koji se zaključuje u pisanoj formi između suosnivača. Sve skupa ukazuje na to da ne postoji usaglašen stav između osnivača po pitanju statusa Bolnice.**

Uvidom u prezentovani izvod iz Sudskog registra Općinskog suda u Mostaru, kao osnivači subjekta upisani su: FBiH, Hercegovačko – neretvanski kanton, Zapadnohercegovačka županija, Hercegbosanska županija i Srednjobosanski kanton. Ugovoreni (upisani) kapital je 0,00 KM, a nije navedeno ni učešće u vlasništvu. Bolnica u poslovnim knjigama nema evidentiran državni, odnosno vlasnički kapital.

Tačan udio u vlasništvu, prava i obaveze koje proizilaze iz suosnivačkog udjela nisu utvrđeni, što predstavlja teret u kontekstu sanacije finansijskih problema, zaustavljanja negativnog poslovanja i osiguranja finansijske stabilnosti Bolnice.

Preporuka:

- **intenzivirati aktivnosti sa suosnivačima s ciljem utvrđivanja udjela u vlasništvu, prava i obaveza koja proizilaze iz suosnivačkih udjela.**

²³ Suosnivači Bolnice, osim FBiH su sljedeća četiri kantona: Hercegovačko -neretvanski kanton koji je preuzeo suosnivačka prava i obaveze Odlukom o preuzimanju suosnivačkih prava i obaveza od 1. 1. 2008. godine (Narodne novine Hercegovačko-neretvanskog kantona br. 8/07), Zapadnohercegovački kanton koji je preuzeo suosnivačka prava i obaveze Odlukom o prihvaćanju suosnivačkih prava i obaveza od 13. 3. 1998. godine (Narodne novine Zapadnohercegovačke županije br. 3/98), Srednjobosanski kanton koji je preuzeo suosnivačka prava i obaveze Odlukom o prihvatanju suosnivačkih prava i obaveza od 14. 3. 2000. godine (Sl. novine Srednjobosanskog kantona br. 6/00) i Hercegbosanska županija koja je preuzela suosnivačka prava i obaveze Odlukom o prihvaćanju suosnivačkih prava od 16. 6. 1998. godine (Narodne novine Hercegbosanske županije br. 10/98).

6.2.4 Obaveze

6.2.4.1 Dugoročne obaveze

Na datum bilansa iskazane su dugoročne obaveze sa sljedećom strukturom:

	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
		u KM
DUGOROČNE OBAVEZE	66.277.861	62.205.188
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	14.215.867	19.494.325
Odgođeni prihod	51.719.868	42.395.091
Rezervisanja	338.126	315.772
Ostala obaveze uključujući i razgraničenja	4.000	-

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku

Obaveze po uzetim kreditima iskazane su u iznosu od 14.215.867 KM, a odnose se na obaveze Bolnice prema bankama nastale na osnovu više ugovora o dugoročnom kreditu zaključenih između dobavljača, banaka i Bolnice u kojem je Bolnica mjenični dužnik i ugovora o ustupljenim potraživanjima. Bolnica je na osnovu ugovora o dugoročnim kreditima i ustupljenim potraživanjima postala ustupljeni dužnik, a dobavljači su ustupili svoja dospjela potraživanja od Bolnice bankama. Ugovori o ustupanju potraživanja, kao i ugovori o dugoročnim kreditima zaključeni su u prethodnim, kao i u 2022. godini na osnovu odluka Upravnog odbora Bolnice.

Tokom 2022. godine zaključeni su sljedeći ugovori: Ugovor o dugoročnom kreditu sa dobavljačem „Inel“ d.o.o. Mostar (3.000.000 KM), Ugovor o cesiji sa dobavljačem „Rauche medical“ d.o.o. Mostar (1.000.000 KM) i Ugovor o ustupanju potraživanja sa dobavljačem „Proma“ d.o.o. Sarajevo (500.000 KM).

Po dospijeću anuiteta, Bolnica sredstva uplaćuje direktno bankama i na ovaj način izmiruje dospjele obaveze prema navedenim dobavljačima.

Također, Bolnica je zaključila Ugovor o dugoročnom kreditu sa Novom Bankom AD Banja Luka 1. 4. 2021. godine u iznosu od 2.000.000 KM koji je odobren za Trajni obrtni kapital, sa rokom otplate od 24 jednaka mjesečna anuiteta.

Tokom 2022. godine izvršen je prenos sa dugoročnih kredita na kratkoročni dio u ukupnom iznosu od 9.833.156 KM.

Uvidom u prezentovanu dokumentaciju nismo utvrdili značajnija kašnjenja isplate anuiteta.

Odgođeni prihodi

Unaprijed naplaćeni odgođeni prihodi iskazani su u iznosu od 51.640.280 KM i odnose se na odgođeno priznavanje prihoda na donirana sredstva koja se evidentiraju u skladu sa MRS 20 - Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći. Navedeni iznos najvećim dijelom odnosi se na odgođeni prihod za izgradnju građevinskih objekata u iznosu od 24.370.409 KM i odgođeni prihod za medicinske uređaje i aparate u iznosu od 24.782.566 KM.

Odgođeni prihodi za izgradnju građevinskih objekata najvećim dijelom u iznosu od 22.918.085 KM odnose se na Kliniku za dječije bolesti čija izgradnja još nije okončana.

Tokom 2022. godine izvršeno je priznavanje odgođenih prihoda u ukupnom iznosu od 14.202.507 KM, a najznačajniji se odnose na: ulaganja u Kliniku za dječije bolesti (10.939.089 KM), prenos izvršenih građevinskih radova i evidentiranje po osnovu Odluke o prenosu izvršenih građevinskih radova u okviru projekta „Energetska efikasnost u BiH“ koje se odnosi na utopljanje objekata: Klinike za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Klinike za infektivne bolesti, Klinike za kožne i spolne bolesti, Centar za kliničku farmakologiju i Uprava-objekte 1, 2 i 3 (1.122.996 KM) i zgradu Klinike za unutarnje bolesti (801.299 KM), doniranu opremu i sitan inventar u okviru „Hitnog projekta za COVID-19“ zaključenog sa Federalnim ministarstvom zdravstva u iznosu od 1.091.743 KM.

Smanjenje odgođenih prihoda izvršeno je za iznos od 4.861.456 KM, a najveći dio odnosi se na priznavanje prihoda u visini obračunate amortizacije doniranih sredstava za 2022. godinu u iznosu od 4.622.186 KM od čega se najveći dio odnosi na građevinske objekte (581.524 KM) i medicinske aparate (4.008.968 KM).

Rezervisanja

Dugoročna rezervisanja iskazana su u iznosu od 338.126 KM i odnose se na dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Bolnice (302.096 KM) i rezervisanja za otpremnine kod odlaska u penziju (36.030).

Rezervisanja po osnovu započetih sudskih sporova odnose se na rezervisanja po osnovu tužbi pacijenata za propuste u liječenju (258.927 KM) i rezervisanja za radne sporove (43.169 KM). Procjenu rezervisanja po sudskim sporovima izvršio je „Zajednički advokatski ured Šilić“ Mostar sa kojim Bolnica ima zaključen ugovor za pružanje usluga (detaljnije u tački 9.2 Izvještaja).

6.2.4.2 Kratkoročne obaveze

Na datum bilansa iskazane su kratkoročne obaveze u iznosu od 177.981.772 KM. Struktura obaveza prikazana je u tabeli:

	u KM	
	31. 12. 2022.	31. 12. 2021.
KRATKOROČNE OBAVEZE	177.981.772	148.811.622
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	92.054.732	84.105.768
Odgođeni prihod	41.861	-
Ostale obaveze uključujući i razgraničenja	85.885.179	64.705.854

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku

Finansijske obaveze po amortiziranom trošku iskazane su u iznosu od 92.054.732 KM i odnose se na obaveze prema dobavljačima (89.103.266 KM), obaveze po uzetim kreditima (2.940.088 KM) i ugovorene obaveze (11.378 KM).

Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu od 89.103.266 KM, a najznačajnije se odnose na: obaveze prema dobavljačima u zemlji (88.960.992 KM), obaveze prema dobavljačima u inostranstvu (140.905 KM). Od ukupnog iznosa obaveza prema dobavljačima Bolnica je usaglasila stanje obaveza u iznosu od 83.046.008 KM, što predstavlja 93,2% ukupnih obaveza prema dobavljačima.

Obaveze po uzetim kreditima iskazane su u iznosu od 2.940.088 KM, a odnose se na kratkoročni dio dugoročnih kredita (2.140.614 KM) i obaveze po osnovu ugovorenih kamata (799.474 KM).

Odgođeni prihod

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 41.861 KM, a odnose se na odgođene prihode po osnovu neutrošenih doniranih lijekova i materijala.

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su ostale obaveze, uključujući i razgraničenja u iznosu od 85.885.179 KM. Najveći dio se odnosi na obaveze za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih (85.670.353 KM) i druge obaveze (213.355 KM).

Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 85.670.353 KM, i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 21.661.157 KM. Struktura im je sljedeća: obaveze za poreze i doprinose (80.756.870 KM), obaveze za porez na plaće - stari dug (316.072 KM), obaveze za neto plaće (3.979.755 KM za decembar 2022. godine), obaveze za naknade i ostala primanja zaposlenih (za decembar 2022. godine 587.656 KM).



Bolnica već duži niz godina isplaćuje neto plaće bez uplate poreza i doprinosa, zbog čega su obaveze za porez i doprinose na 31. 12. 2022. godine iskazane u iznosu 81.072.942 KM, od čega se na obaveze za porez i doprinose za 2022. godinu odnosi 29.255.009 KM. Bolnica je tokom 2022. godine izvršila obračun plaća, poreza i doprinosa, a isplaćene su samo neto plaće i porez na dohodak za period 1. 1. do 30. 11. 2022. godine. Neto plaće i porez na dohodak za decembar 2022. godine isplaćeni su u januaru 2023. godine.

Isplata doprinosa u 2022. godini izvršena je u ukupnom iznosu od 7.791.012 KM i najvećim dijelom odnosi se na izmirenje obaveza za doprinose iz prethodnih godina u iznosu od 7.557.753 KM koji se isplaćuju zbog odlaska u penziju zaposlenika Bolnice, dok se manji dio odnosi na obaveze iz 2022. godine u iznosu od 233.259 KM (penzijsko i invalidsko osiguranje od 62.790 KM, zdravstveno osiguranje od 165.633 KM i nezaposlenost od 4.836 KM).

Struktura obaveza za poreze i doprinose na 31. 12. 2022. godine je sljedeća:

u KM				
R. br.	Obaveze za poreze i doprinose	Obaveze u 2022. godini	Obaveze iz prethodnih godina	Ukupne obaveze na 31. 12. 2022. godine
1.	Obaveze za doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje	15.795.505	34.330.796	50.126.301
2.	Obaveze za doprinose za obavezno zdravstveno osiguranje	11.307.868	12.221.582	23.529.450
3.	Obaveze za doprinose za nezaposlenost	1.385.888	3.039.194	4.425.082
4.	Obaveze za opću vodnu naknadu	222.277	987.222	1.209.499
5.	Obaveze za porez za zaštitu od prirodnih i dr. nesreća	222.277	923.068	1.145.345
6.	Obaveze za porez na dohodak	321.194	-	321.194
7.	Obaveze za porez na plaće (stari dug)	-	316.072	316.072
8.	UKUPNO	29.255.009	51.817.934	81.072.943

Obaveze za porez na dohodak u iznosu od 321.194 KM odnose se na decembar 2022. godine.

Zakonom o doprinosima FBiH (član 11.) i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa (član 23.) utvrđeno je da se doprinosi na plaće, naknade plaća i druga lična primanja po osnovu redovnog rada, i van redovnog rada obračunavaju i isplaćuju istovremeno sa obračunom i isplatom plaće i drugih primanja.

Skrećemo pažnju na to da je u prethodnim i u tekućem obračunskom periodu Porezna uprava FBiH Bolnici dostavljala naloge za plaćanje poreznih obaveza kojim se nalaže isplata neizmirenih poreznih obaveza za određeni period dugovanja, a nakon toga i rješenja o pokretanju postupka prinudne naplate. Uvidom u rješenja konstatovano je da je Porezna uprava FBiH po svakom izdatom rješenju osim osnovnog zaduženja izvršila obračun i zaduženje zatezne kamate i troškova pokretanja postupka, koje Bolnica nije evidentirala u glavnoj knjizi, iako je bila obavezna.

Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje (tačka 4.46) definisano je da se obaveza priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti posljedica izmirenja sadašnje obaveze i kada se iznos po kome će se izmirenje izvršiti može pouzdano izmjeriti. Priznavanje obaveze zahtjeva istovremeno priznavanje sa njom povezanih rashoda ili imovine.

Revizijom je utvrđeno da Bolnica nije vršila usaglašavanje stanja sa Poreznom upravom FBiH, a nije prezentovan izvod otvorenih stavki, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Revizorskom timu prezentovano je Uvjerenje od 20. 3. 2023. godine, koje je Porezna uprava FBiH izdala Bolnici za potrebe provođenja revizije. U Uvjerenju je navedeno da Bolnica ima obaveza po osnovu javnih prihoda u ukupnom iznosu od 100.054.485 KM (bez navedene strukture obaveza), a stanje duga iskazano je na 31. 12. 2022. godine. S obzirom da nije prezentovan izvod otvorenih stavki, kao ni struktura obaveza u Uvjerenju Porezne uprave FBiH, nije moguće utvrditi razlike po vrsti obaveza.



Bolnica je 29. 11. 2022. godine i 1. 12. 2022. godine Kantonalnom Poreznom uredu Mostar dostavila molbu kojom se traži istovremeno zaključivanje dva sporazuma za plaćanje obaveza u ratama na period od 10 godina za dugovanja nastala zaključno sa 31. 12. 2021. godine i za dugovanja nastala u periodu 1. 1. do 31. 10. 2022. godine. Porezna uprava FBiH je 22. 3. 2023. godine donijela Rješenje kojim se navedena molba odbija kao neosnovana, a 7. 4. 2023. godine je dostavila Opomenu kojom se Bolnica poziva da u roku od 30 dana od prijema Opomene izvrši uplatu svih dugovanja, odnosno u protivnom će Kantonalni porezni ured Mostar pokrenuti postupke prinudne naplate provođenjem svih mjera propisanih Zakonom o poreznoj upravi. Do okončanja revizije nemamo informaciju o tome da je Porezna uprava FBiH pokrenula postupak prinudne naplate.

Bolnica u 2022. godini (kao ni u prethodnim godinama) uz isplate plaća zaposlenicima nije izmirivala obaveze za pripadajuće poreze i doprinose. To nije u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.

Utvrđena je značajna razlika između stanja obaveza za poreze i doprinose iskazane u evidencijama Bolnice i evidencijama Porezne uprave FBiH (18.981.542 KM manje iskazane obaveze u evidencijama Bolnice), što je detaljnije obrazloženo u tački 6.2.5 Izvještaja).

Preporuka:

- **uz isplatu plaća zaposlenicima obavezno vršiti uplatu pripadajućih poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o doprinosima i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.**

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 213.355 KM, a odnose se na: obaveze po osnovu ugovora o djelu (s porezima i doprinosima 181.314 KM), obaveze za naknade članovima Upravnog odbora (s porezima i doprinosima 27.102 KM) i obaveze za naknade članovima komisija (s porezima i doprinosima 4.939 KM).

Zakonom o finansijskom poslovanju²⁴ propisani su rokovi izvršenja novčanih obaveza do 60 dana, izuzetno se može ugovoriti i duži rok, ali ne duži od 90 dana. Skrećemo pažnju da je menadžment Bolnice izvršio procjenu sposobnosti Bolnice da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu i procijenio da postoji značajna neizvjesnost da će nastaviti neograničeno poslovati u narednom periodu (detaljnije u tački 6.5 Izvještaja). Osim konstatacija navedenih u Bilješkama uz finansijske izvještaje, ukazujemo na to da su kratkoročne obaveze Bolnice na datum bilansa iznosile 177.981.772 KM, od čega se na obaveze prema dobavljačima odnosi 89.103.266 KM. Imajući u vidu da je tekuća imovina na 31. 12. 2022. godine iznosila 32.134.279 KM, Bolnica tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospjele obaveze, niti se one izmiruju u rokovima utvrđenim članom 12. Zakona o finansijskom poslovanju.

Uzimajući u obzir značajna dugovanja po osnovu obaveza prema dobavljačima, ističemo da Bolnica nije u mogućnosti servisirati ove obaveze, što direktno utiče na likvidnost Bolnice.

Nije prezentovano da menadžment Bolnice ima plan za ublažavanje učinka događaja i činjenica koje su objavljene u Bilješkama uz finansijske izvještaje, niti su prezentovane planirane aktivnosti u narednom periodu na poduzimanju mjera štednje i racionalizacije poslovanja Bolnice, odnosno program i plan saniranja dugova (osim finansijske konsolidacije i restrukturiranja). To ukazuje da Bolnica nije osigurala provođenje redovnih mjera upravljanja rizikom likvidnosti i u vezi s tim postupala prema pravilima poslovno-finansijske struke, u skladu s članom 6. Zakona o finansijskom poslovanju.

Osim toga, nije prezentovana dokumentacija koja bi potvrdila da su osnivači poduzimali konkretne aktivnosti na saniranju dugova i pokriću ostvarenih gubitaka, iako ih je direktor u prethodnom periodu informisao o teškom finansijskom položaju Bolnice.

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

Preporuka:

- **potrebno je da menadžment Bolnice poduzme aktivnosti na sačinjavanju sanacionog plana poslovanja Bolnice i upravljanju rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.**

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Direktor je 11. 10. 2022. godine donio Odluku o redovnom godišnjem popisu i formiranju komisija za popis i Rješenje o formiranju komisija za popis, kojim su utvrđene komisije za popis imovine, potraživanja, zaliha i obaveza, broj članova svake komisije i rokovi za dostavljanje popisnih lista Centralnoj popisnoj komisiji. Uputstvo o provođenju redovnog godišnjeg popisa doneseno je 14. 12. 2022. godine. Pojedinačnim rješenjima od 24. 10. 2022. godine imenovana je Centralna komisija kao i ostale komisije za popis imovine, potraživanja, zaliha i obaveza.

Popisne komisije sačinile su pojedinačne izvještaje o popisu i u skladu sa Uputstvom o provođenju redovnog godišnjeg popisa dostavile ih Centralnoj popisnoj komisiji. Izvještaj o izvršenom popisu gotovog novca, obaveza, potraživanja, stalnih sredstava i sitnog inventara Centralne popisne komisije Upravni odbor usvojio je 24. 2. 2023. godine. U Izvještaju su objedinjene sve popisne liste sa iskazanim stanjem na 31. 12. 2022. godine po grupama stalnih sredstava. Prijedlog za rashod osnovnih sredstava sadašnje vrijednosti 5.696 KM (nabavna vrijednost od 2.997.078 KM, otpisana vrijednost 2.991.382 KM) i Izvještaj o rashodu sredstava i opreme sačinila je Komisija za rashod opreme i sitnog inventara, a Upravni odbor usvojio ih je Odlukom od 24. 2. 2023. godine. Osim toga, konstatovan je rashod zaliha lijekova od 9.041 KM zbog prestanka upotrebe i isteka rokova, dok je vrijednosno usklađivanje potraživanja od kupaca u iznosu od 14.387 KM preneseno na sumnjiva i sporna potraživanja, a vrijednosno usklađivanje obaveza prema dobavljačima izvršeno je u iznosu od 15.191 KM. Rezultati utvrđeni popisom knjigovodstveno su evidentirani na 31. 12. 2022. godine i uključeni su u tekuću poslovnu godinu.

Revizijom je utvrđeno da su u Izvještaju o popisu koji je sačinila Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja, obaveza i izvora sredstava iskazane obaveze za plaće, poreze i doprinose u iznosu od 85.670.353 KM kako je iskazano u Glavnoj knjizi Bolnice, što upućuje na to da su stanja ovih obaveza preuzeta iz knjigovodstvene evidencije.

Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (član 23.) propisana je obaveza usaglašavanja potraživanja i obaveza putem konfirmacije salda, a prije sačinjavanja finansijskih izvještaja. Kao dokaz postojanja određenog stanja potraživanja i obaveza koriste se knjigovodstveni podaci pravnih lica koji se usaglašavaju i potvrđuju izvodima otvorenih stavki. Skrećemo pažnju da je revizijom utvrđeno da obaveze po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate na 31. 12. 2022. godine prema Uvjeranju Porezne uprave FBiH od 20. 3. 2023. godine iznose 100.054.485 KM, odnosno više za 18.981.542 KM u odnosu na knjigovodstvenu evidenciju Bolnice.

Bolnica nije osigurala izvod otvorenih stavki od Porezne Uprave FBiH sa stanjima na 31. 12. 2022. godine s ciljem usaglašavanja neizmirenih obaveza za poreze i doprinose koje su na datum bilansa iskazane u iznosu od 81.072.943 KM, kako je propisano članom 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uvidom u prezentovane izvode otvorenih stavki sa 31. 12. 2022. godine izvršeno je usaglašavanje sa kupcima (10.791.707 KM) za 81,2% iskazanih potraživanja, dok je od ukupnih obaveza prema dobavljačima (89.103.266 KM) Bolnica usaglasila stanje obaveza u iznosu od 83.046.008 KM, što je 93,2% od ukupnih obaveza.

Skrećemo pažnju na to da smo u periodu obavljanja prethodne revizije prisustvovali popisu zaliha (15. 12. 2022. godine i 20. 12. 2022. godine) u okviru kojeg smo, između ostalog, uzorkovali zalihe zatečene u Zavodu za laboratorijsku dijagnostiku kao najvećem potrošaču lijekova/reagensa u ukupnoj vrijednosti od 128.237 KM. Međutim, revizijom je utvrđeno da su, prema podacima iz glavne knjige i materijalnog knjigovodstva, ove zalihe već utrošene.



U glavnoj knjizi Bolnice (kao i u materijalnom knjigovodstvu) u trenutku izdavanja zaliha iz Bolničke ljekarne na kliničke odjele cjelokupan iznos knjigovodstveno se evidentira u korist rashoda, a na teret zaliha, iako navedeni lijekovi i potrošni materijali stvarno nisu utrošeni, odnosno određeno vrijeme nalaze se na kliničkim odjelima za čije potrebe su i nabavljeni. Utvrđene nepravilnosti navedene su u Pismu menadžmentu koje je Bolnici dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije i data preporuka. U cilju realizacije date preporuke Bolnica je na 30. 12. 2022. godine imenovala komisije za popis zaliha lijekova i potrošnog materijala na svim odjelima koje su imale zadatak da u skladu sa ranije donesenim Uputstvom o provođenju redovnog godišnjeg popisa, imovine, potraživanja, zaliha i obaveza izvrše popis svih neutrošenih zaliha lijekova i potrošnog materijala.

Uvidom u izvještaje popisnih komisija o stanju zaliha lijekova i potrošnog materijala utvrđeno je da je na 23 bolnička odjela na 31. 12. 2022. godine popisano ukupno 8.682.279 KM neutrošenih zaliha, koje su prethodno prilikom izdavanja bile evidentirane na trošak. Najznačajniji iznos neutrošenih zaliha utvrđen je na sljedećim odjelima/lokalitetima: Operacijske sale (1.586.292 KM), Radiologija (1.567.003 KM), Anesteziologija (1.207.888 KM), Mikrobiologija (978.979 KM), Transfuziologija (787.282 KM), Interni odjel (507.121 KM), Patologija (491.128 KM) i Pedijatrija (451.728 KM). Nakon izvršenog popisa, za iznos neutrošenih zaliha lijekova i potrošnog materijala izvršene su korekcije, odnosno storniranje rashoda u korist zaliha, s ciljem istinitog i fer prikazivanja finansijskog rezultata.

Prije sastavljanja finansijskih izvještaja nije izvršeno usaglašavanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate sa Poreznom upravom FBiH, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem na 31. 12. 2022. godine. Navedeno nije u skladu sa članom 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **prije sastavljanja finansijskih izvještaja izvršiti usaglašavanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 18.473.465 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 20.398.083 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom 1.924.618 KM. Iznos gotovine na kraju izvještajnog perioda odgovara iznosu gotovine iskazane u Bilansu stanja. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Izvještaj o promjenama na kapitalu za 2022. godinu sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi obrasca izvještaja o promjenama u kapitalu. Iskazane vrijednosti na pojedinačnim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentovane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama na kapitalu i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentovanih u tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Osim navedenog, i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja kao i član 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH sadrže zahtjeve za objavama u bilješkama uz finansijske izvještaje i da one moraju pružiti istinit i objektivan prikaz finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnih lica.



Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 4. propisano je da su pravna lica dužna da sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i objavljivanje informacija u finansijskim izvještajima vrše u skladu sa ovim zakonom, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, udio), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje. Također, u Bilješkama je navedeno da Bolnica primjenjuje MSFI za MSS, iako je Pravilnikom o računovodstvu i Pravilnikom o računovodstvenim politikama utvrđeno da primjenjuju MRS. Revizijom nije utvrđeno da Bolnica primjenjuje MRS za MSS.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje, u okviru Informacija o vremenskoj neograničenosti poslovanja, navedeno je da se Bolnica nalazi u nepovoljnoj finansijskoj situaciji koja je uzrokovana nagomilanim gubitkom iz ranijih godina, što je rezultiralo gubitkom iznad visine kapitala u iznosu od 93.466.870 KM na 31. 12. 2022. godine. Dalje se navodi da je akumulirani gubitak rezultat i neadekvatnog načina finansiranja Bolnice od samog osnivanja, da dva najveća zavoda za zdravstveno osiguranje plaćaju paušal, neovisno od toga što se broj pruženih usluga kontinuirano povećava. Osnivači Bolnice nikada nisu zaključili ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti, iako su osnivači supsidijarno odgovorni za obaveze Bolnice. Osim toga, navedeno je da je Bolnica uključena u konsolidaciju dugovanja na osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH u ukupnom iznosu od 60.000.000 KM za period 2022-2024. godine. Navedena situacija ukazuje na postojanje značajne neizvjesnosti koja može uzrokovati značajnu sumnju u sposobnost da Bolnica nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.

Osim konstatacija navedenih u Bilješkama uz finansijske izvještaje, skrećemo pažnju da sredstva odobrena u okviru finansijske konsolidacije iznose ukupno 60.000.000 KM za period 2022-2024, od čega je u 2022. doznačeno 20.000.000 KM. Protiv Bolnice su u prethodnom periodu pokrenuti značajni sudski sporovi po osnovu prava iz radnih odnosa, naknade štete, kao i sporovi koje su pokrenuli dobavljači za neizmirena dugovanja. Također, na datum bilansa Bolnica ima obaveze za kredite (14.215.867 KM) nastale po osnovu više ugovora o dugoročnom kreditu zaključene između dobavljača, banaka i Bolnice, u kojima je Bolnica mjenični dužnik, kao i ugovora o ustupljenim potraživanjima.

Navedeno ukazuje da, iako su osigurana dodatna sredstva kroz finansijsku konsolidaciju, to neće biti dovoljno za saniranje nastalih gubitaka.

Preporuka:

- *Bilješke uz finansijske izvještaje sačinjavati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji iskazan je iznos od 3.353.717 KM, a u finansijskim izvještajima-Bilansu stanja na 31. 12. 2022. godine nije iskazana vrijednost na poziciji vanbilansne evidencije.

Navedeni iznos odnosi se na: tuđu robu, odnosno lijekove i potrošni materijal čiju nabavku vrši FZZOIR iz sredstava Fonda solidarnosti FBiH, a koji su utvrđeni Odlukom o listi lijekova Fonda solidarnosti FBiH (3.129.491 KM) i medicinska oprema (hematološki analizator i biohemijski analizator) koja je Bolnici data na korištenje od dobavljača „Inel-med“ d.o.o. Mostar (224.226 KM).

Iako vanbilansna evidencija tuđe robe i opreme nema direktan uticaj na pozicije u bilansu stanja i bilansu uspjeha, značajna je sa stanovišta ocjene upotrebe tuđe imovine, te smatramo da ju je trebalo iskazati u finansijskim izvještajima na pozicijama predviđenim za iskazivanje vanbilansne evidencije.



Preporuka:

- **u Bilansu stanja iskazati vrijednost vanbilansne evidencije koja je evidentirana u Glavnoj knjizi Bolnice.**

8. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor Bolnice je u februaru 2022. godine donio Plan javnih nabavki za 2022. godinu kojim su utvrđene robe, radovi i usluge koje će biti predmet nabavke u 2022. godini. Procijenjena vrijednost planiranih javnih nabavki iznosila je 61.656.000 KM bez PDV-a (robe: 58.510.000 KM, radovi: 1.000.000 KM i usluge: 2.146.000 KM). Planom javnih nabavki nije precizno utvrđena vrsta postupka koja će se provesti za pojedinačne planirane nabavke, a u najvećem broju planiranih postupaka nabavki nije utvrđen ni okvirni datum pokretanja postupka i zaključenja ugovora. U julu 2022. godine Upravni odbor donio je tri odluke o dopuni Plana nabavki koje sadrže samo podatke o predmetu nabavke. **S obzirom na navedeno, konstatujemo da Plan javnih nabavki za 2022. godinu nije sačinjen na način da se detaljno planiraju postupci i potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka koji je propisan Zakonom o javnim nabavkama u cilju transparentnog i ekonomičnog trošenja sredstava. Također, odluke o dopunama Plana javnih nabavki ne sadrže minimum podataka koji bi osigurao transparentno provođenje javnih nabavki. Navedeno nije u skladu s članom 3. Zakona o javnim nabavkama, kao ni s članom 4. Pravilnika o javnim nabavkama Bolnice kojim su propisani obavezni elementi plana nabavki.**

Prema Izvještaju o ukupnom broju i ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora/okvirnih sporazuma u 2022. godini zaključeno je 345 ugovora/okvirnih sporazuma ukupne vrijednosti 32.378.133 KM²⁵ (83 otvorena postupka vrijednosti 29.345.012 KM, 14 pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja vrijednosti 901.595 KM, 216 direktnih sporazuma vrijednosti 1.209.678 KM i 32 konkurentna zahtjeva vrijednosti 921.848 KM).

Uzorkovano je 49 postupaka nabavki ukupne vrijednosti 21.290.238 KM (21 otvoreni postupak ukupne vrijednosti 20.436.211 KM, tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja ukupne vrijednosti 498.042 KM, četiri konkurentna zahtjeva ukupne vrijednosti 221.211 KM i 21 direktni sporazum ukupne vrijednosti 134.774 KM), što čini 65,75% ukupno provedenih postupaka javnih nabavki. Pored navedenog, izvršen je uvid i u realizaciju zaključenog okvirnog sporazuma iz 2021. godine (Nabavka sanitetskog materijala) ukupne vrijednosti 3.394.944 KM (okvirni sporazum zaključen na dvije godine) za koji nisu utvrđena značajna odstupanja u realizaciji.

Izvršenim uvidom u postupke javnih nabavki konstatovano je sljedeće:

- **za nabavku građevinskih radova** na objektima Bolnice proveden je otvoreni postupak, podijeljen na dva lot-a i to: lot 1- Sanacija podrumskih prostorija u zgradi Uprave za potrebe arhive u vrijednosti od 32.480 KM, a Ugovor zaključen sa dobavljačem "Domena" d.o.o. Mostar i lot 2: Sanacija krova na objektu Klinike za onkologiju u vrijednosti od 53.726 KM, a Ugovor zaključen sa dobavljačem „BK Gradnja“ d.o.o. Zenica.

Ugovorom zaključenim sa izvođačem radova za sanaciju krova na Klinici za onkologiju utvrđeno je da je rok za izvođenje radova 20 dana od dana zaključenja ugovora. Ugovor je zaključen 22. 6. 2022. godine, a izvođač radova uveden u posao tek 12. 9. 2022. godine, a radovi su okončani 16. 9. 2022. godine. Ugovorom je definisano da se svi rokovi u vezi sa ovim ugovorom računaju od dana stupanja ugovora na snagu, ukoliko posebnom odredbom nije ugovoren neki drugi datum kao početak toka roka. Također, definisano je da u slučaju nepoštivanja ugovornih obaveza od strane izvođača radova ili zbog nastupanja okolnosti koje otežavaju ili sprečavaju da se nastavi izvršenje ugovora, ugovorna strana dužna je drugoj strani poslati pismenu obavijest u kojoj se navode razlozi koji upućuju na raskid ugovora. Strana koja je primila obavijest, dužna je pismenim putem iznijeti svoje stavove i prijedloge.

²⁵ Iskazane vrijednosti javnih nabavki su sa uključenim PDV-om



Ako se iz stavova ne može očekivati da se posljedice nepoštivanja, zakašnjenja i druge teškoće u vezi sa izvršenjem ovog ugovora otklone ili ako se sa izvršenjem ugovora ne može nastaviti ni po proteku 10 dana, onda obje strane imaju pravo raskinuti ugovor. **Nije prezentovana dokumentacija kojom se dokazuje opravdano kašnjenje uvođenja u posao, niti druga dokumentacija kojom se dokazuje da ugovorena odredba nije ispoštovana iz opravdanih razloga, niti da je Bolnica preduzela aktivnosti na ispunjavanju ugovornih odredbi kako bi se otklonile poteškoće u vezi s izvršenjem ovog ugovora;**

- **nabavka usluga dogradnje objekta Zavoda za mikrobiologiju** putem konkurentskog zahtjeva u vrijednosti od 58.178 KM izvršena je od dobavljača „Domena“ d.o.o. Mostar. Ugovoreni rok izvođenja radova je 42 dana od dana obostranog potpisivanja Ugovora, odnosno od 7. 7. 2022. godine, a prema prezentovanom građevinskom dnevniku radovi su završeni 6. 9. 2022. godine. Ugovorom utvrđeni rok za izvođenje radova nije ispoštovan, niti je prezentovana dokumentacija kojom se dokazuje nepredviđeno kašnjenje. **Ugovorom je predviđeno da, ukoliko dođe do nepredviđenih kašnjenja u izvršenju radova, ugovorna strana dužna je izvođaču poslati obavijest u kojoj se navode razlozi raskida ugovora. Iako su rokovi izvođenja radova premašeni, Bolnica nije poslala navedenu obavijest;**
- **za nabavku mehaničkih ventilatora za djecu i neonatuse** za potrebe Klinike za dječije bolesti u vrijednosti od 173.137 KM putem otvorenog postupka zaključen je Ugovor sa dobavljačem „Melcom“ d.o.o. Mostar. Pregledom prezentovane dokumentacije konstatovano je da je tenderskom dokumentacijom utvrđen kriterij za izbor dobavljača ekonomski najpovoljnija ponuda, sa utvrđenim potkriterijima 80% cijena i 20% rok isporuke. Zapisnikom o ocjeni pristiglih prijava utvrđeno je da su pristigle dvije tehnički zadovoljavajuće ponude i to: „Tuzlafarm“ d.o.o. Tuzla - vrijednost ponude 149.748 KM, sa rokom isporuke 30 dana i „Melcom“ d.o.o. Mostar - vrijednost ponude 173.137 KM i sa rokom isporuke od jedan dan od dostavljanja narudžbenice. **Narudžbenicu za nabavku dva mehanička ventilatora Bolnica je dostavila 12. 7. 2022. godine dobavljaču. Međutim, račun, kao i otpremnica uz isporuku, Bolnici su dostavljeni 8. 8. 2022. godine. Dobavljač nije ispoštovao ponuđeni rok isporuke koji je imao presudnu ulogu u izboru dobavljača u konkretnom postupku javne nabavke;**
- **za nabavku bolesničkih kreveta i madraca** putem otvorenog postupka u vrijednosti od 126.828 KM zaključen se Ugovor sa dobavljačem „Inel“ d.o.o. Mostar od 23. 9. 2022. godine. Tenderskom dokumentacijom kao kriterij za izbor dobavljača utvrđena je ekonomski najpovoljnija cijena sa potkriterijem vrijednost 80% i rok isporuke 20%. Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda utvrđeno je da su pristigle dvije tehnički zadovoljavajuće ponude i to: „Inel“ d.o.o. Mostar - vrijednost ponude 126.828 KM, sa rokom isporuke jedan dan i „Derby trade“ d.o.o. Brčko - vrijednost ponude 108.003 KM i sa rokom isporuke od 30 dana od dostavljanja narudžbenice. **Dobavljač je ponudio rok isporuke od jedan dan od dana dostavljanja narudžbenice, kako je regulisano i Ugovorom. Pregledom dostavljene dokumentacije konstatovano je da je Narudžbenica dostavljena dobavljaču 9. 9. 2022. godine, a račun-otpremnica od 28. 9. 2022. godine. Dobavljač nije ispoštovao ponuđeni rok isporuke koji je imao presudnu ulogu u izboru dobavljača u konkretnom postupku javne nabavke;**
- **za nabavku spremnika za arhiviranje uzoraka kompatibilno sa SSA aparatom** putem otvorenog postupka u vrijednosti od 110.735 KM zaključen je Okvirni sporazum 20. 6. 2022. godine na period od dvije godine sa dobavljačem „Dia prom“ d.o.o. Posušje. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da Tenderskom dokumentacijom nije predviđeno zaključivanje ugovora na godišnjem nivou, zbog čega nije moguće ispratiti realizaciju ugovora na godišnjem nivou;
- Uvidom u uzorkovane postupke nabavki koje su se vršile putem direktnih sporazuma utvrđene su nepravilnosti vezane za dijeljenje postupaka nabavke istih ili sličnih roba, koje se prvenstveno odnose na nabavku namještaja (10 postupaka ukupne vrijednosti 64.955 KM), EKG uređaja (pet postupaka ukupne vrijednosti 29.894 KM) i nabavku katetera (dva postupka ukupne vrijednosti 9.840 KM) u ukupnom iznosu od 104.689 KM.

Navedeno nije u skladu sa članom 15. Zakona o javnim nabavkama, kojim je definisano da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka, kao ni s članom 11. Pravilnika o javnim nabavkama.

Osim navedenog, obavljenom revizijom konstatovano je da je tokom 2022. godine nabavku lijekova i potrošnih materijala, kao i nabavku sredstava za održavanje higijene, Bolnica izvršila bez provođenja postupka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Nabavke su izvršene po osnovu ugovora od dobavljača za koje su istekli rokovi posljednjih zaključenih ugovora, odnosno:

- od dobavljača „Farmacija 2011“ d.o.o. Bihać nabavljeni su lijekovi u iznosu od 8.337.160 KM. Okvirni sporazum za nabavku lijekova sa dobavljačem zaključen je 21. 8. 2018. godine u vrijednosti od: za lot 12 od 41.629 KM (lijekovi s učinkom na krv i krvotvorne organe), lot 22 od 56.698 KM (hormonski preparati za sistemsku primjenu) i lot 52 od 6.552 KM (antidot grupa 4) na period od dvije godine. Nakon isteka roka primjene Okvirnog sporazuma Bolnica je i dalje nastavila nabavljati lijekove i potrošne materijale od ovog dobavljača, bez primjene odredbi Zakona o javnim nabavkama;
- od dobavljača „Hercegovinalijek“ d.o.o. Mostar nabavljeni su lijekovi u iznosu od 1.949.638 KM. Okvirni sporazum sa dobavljačem zaključen je 1. 9. 2020. godine u vrijednosti od: za lot 2 u vrijednosti od 614.250 KM (alfa THF interleukina) i lot 3 u vrijednosti od 114.413 KM (ostali antibakterijski lijekovi) na period od jedne godine. Nakon isteka roka primjene Okvirnog sporazuma vršene su nabavke od ovog dobavljača bez primjene odredbi propisanih Zakonom o javnim nabavkama;
- od dobavljača „Mepas“ d.o.o. Mostar nabavljena su sredstva za održavanje higijene u iznosu od 190.296 KM. Ugovor sa dobavljačem zaključen je 16. 8. 2016. godine u vrijednosti od 227.644 KM za period od 12 mjeseci. Aneks na osnovni ugovor zaključen je 21. 8. 2017. godine u kojem je navedeno da ostaje na snazi do okončanja postupka nabavke sredstava za održavanje higijene. Prema prezentovanim podacima postupak je pokretan i poništavan u 2017., 2018., 2019. godini, kao i u 2022. godini. Međutim, nije prezentovano da je postupak nabavke pokrenut u 2022. godini okončan.

Plan javnih nabavki i njegove izmjene i dopune ne sadrže minimum podataka koji bi osigurao transparentno provođenje javnih nabavki, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice. Iako je bila u obavezi u skladu sa članom 4. Zakona o javnim nabavkama, Bolnica nije provela postupke javnih nabavki, niti je zaključila ugovore za nabavku lijekova, potrošnih materijala i sredstava za higijenu u ukupnoj vrijednosti od 10.477.094 KM. Izvršeno je dijeljenje postupaka javnih nabavki namještaja, EKG i nabavki katetera u najmanjem iznosu od 104.689 KM, što nije u skladu sa članom 15. Zakona o javnim nabavkama. Osim toga, navedeni nalazi ukazuju na nedovoljno funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu praćenja izvršenja obaveza dobavljača u ugovorima utvrđenim rokovima, što više dobiva na značaju ako se uzme u obzir da se radi o nepoštovanju ugovorenih obaveza (rokova izvršenja) kod dobavljača za koje je ponuđeni rok isporuke imao presudnu ulogu u njihovom izboru.

Preporuke:

- *Plan javnih nabavki, kao i izmjene i dopune Plana, sačinjavati na način da se detaljno planiraju postupci i potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice;*
- *nabavke roba i usluga vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, a izbor dobavljača i postupke javnih nabavki provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona, s ciljem izbjegavanja dijeljenja postupaka i primjene odgovarajućeg postupka;*
- *poduzeti aktivnosti u skladu sa odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjavanja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima.*

9. OSTALI NALAZI

9.1 Finansijska konsolidacija i restrukturiranje javnih zdravstvenih ustanova u FBiH

Zakonom o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH,²⁶ koji je u primjeni od 6. 5. 2022. godine, uređena je finansijska konsolidacija i restrukturiranje javnih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač općina, kanton, FBiH, ili FBiH i jedan ili više kantona kako je utvrđeno članom 53. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Finansijska konsolidacija i restrukturiranje provodi se s ciljem postizanja stanja likvidnosti i solventnosti javnih zdravstvenih ustanova, jačanja odgovornosti u upravljanju rizikom u poslovanju, kao i povećanja kvaliteta i efikasnosti u pružanju zdravstvenih usluga. Finansijska konsolidacija obuhvata rješavanje dugovanja zdravstvenih ustanova kod kojih je evidentirana nelikvidnost u smislu odredbi Zakona o fin poslovanju i/ili postoji akumulirani gubitak, po osnovu: doprinosa za PIO iz i na plate; doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje iz i na plate; poreza i drugih javnih prihoda, izuzev PDV-a; komunalnih usluga (struja, voda, gas, grijanje); isporučenih roba neophodnih za rad zdravstvene ustanove dobavljačima roba (lijekovi, potrošni materijali i sl.) i neisplaćenih neto plaća zaposlenika. Shodno članu 20. Zakona, program finansijske konsolidacije i/ili restrukturiranja, zasniva se na principima zabrane daljeg akumuliranja duga i gubitaka i prioritetima trošenja.

Za implementaciju Zakona Vlada FBiH planirala je ukupna sredstva u iznosu od 225.000.000 KM, od čega su za finansijsku konsolidaciju i restrukturiranje tri sveučilišno-kliničke bolnice planirana sredstva u ukupnom iznosu od 119.000.000 KM. Budžetom FBiH za 2022. godinu planirana su sredstva za ove namjene u iznosu od 75.000.000 KM, od čega se na finansijsku konsolidaciju i restrukturiranje tri sveučilišno-kliničke bolnice odnosi 39.666.667 KM.

Za Bolnicu su planirana sredstva u ukupnom iznosu od 60.000.000 KM, od čega je za 2022. godinu planirano 20.000.000 KM.

Zahtjev za pokretanje postupka finansijske konsolidacije odobren je Odlukom Upravnog odbora od 18. 10. 2022. godine, a Federalnom ministarstvu zdravstva dostavljen je 20. 10. 2022. godine. Na osnovu dokumentiranog zahtjeva Ministarstvo je sačinilo prijedlog Odluke o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju²⁷ koju je usvojila Vlada FBiH 27. 10. 2022. godine.

Program finansijske konsolidacije i restrukturiranja donesen je i usvojen Odlukom Upravnog odbora od 18. 10. 2022. godine, a Vlada FBiH usvojila ga je Odlukom od 27. 10. 2022. godine.²⁸

Ugovor o dodjeli sredstava „Tekući transferi drugim nivoima vlasti - transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH“ zaključen je 22. 7. 2022. godine sa Federalnim ministarstvom zdravstva. Ugovorom je utvrđeno da će se odobrena sredstva koristiti, u skladu s Odlukom o usvajanju programa utroška sredstava „Tekući transferi drugim nivoima vlasti- Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova“. Osim toga, Ugovorom je definisano da je Zdravstvena ustanova obavezna otvoriti namjenski račun za provođenje finansijske konsolidacije, dostaviti finansijski i narativni izvještaj o namjenskom utrošku sredstava, odnosno realizaciji Programa finansijske konsolidacije u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi kvartalnih izvještaja o realizaciji Programa²⁹, a nenamjenski utrošena sredstva vratiti u Budžet FBiH.

Obavljenom revizijom konstatovano je da su sredstva za prvih šest mjeseci u iznosu od 10.000.000 KM doznačena na redovan račun 1. 8. 2022. godine (namjenski račun još nije bio otvoren). Doznačena sredstva utrošena su u skladu sa Programom finansijske konsolidacije i restrukturiranja Bolnice, o čemu je sačinjen Izvještaj o namjenskom utrošku i dostavljen Federalnom ministarstvu zdravstva.

²⁶,Sl. novine FBiH“, br. 34/22

²⁷,Sl. novine FBiH“, br. 88/22

²⁸,Sl. novine FBiH“, br. 87/22

²⁹,Sl. novine FBiH“, br. 101/22

Sredstva za treći kvartal uplaćena su na namjenski račun otvoren u svrhu provođenja finansijske konsolidacije 12. 12. 2022. godine u iznosu od 5.000.000 KM, dok su sredstva za četvrti kvartal u iznosu od 5.000.000 KM doznačena 4. 1. 2023. godine (nakon dostavljenog Izvještaja o namjenskom utrošku za treći kvartal).

Odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 20.000.000 knjigovodstveno su priznata kao potraživanja u korist prihoda iz namjenskih izvora finansiranja.

Osim navedenih kvartalnih, Bolnica je sačinila i godišnji Izvještaj o namjenskom utrošku doznačenih sredstava i dostavila ga Federalnom ministarstvu zdravstva. Uvidom u kvartalne izvještaje o namjenskom utrošku, kao i godišnji Izvještaj koje je Bolnica dostavila Federalnom ministarstvu zdravstva konstatovano je da su sredstva namjenski utrošena u skladu sa zaključenim Ugovorom i Programom finansijske konsolidacije. Prema izvještajima o namjenskom utrošku konstatovano je da su sredstva utrošena za izmirivanje obaveza prema dobavljačima (za nabavljene lijekove, potrošni materijal, režijski troškovi i ostale nabavke) i obaveze za porez i doprinose (penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i nezaposlenost).

9.2 Sudski sporovi

U Izvještaju o broju i statusu aktualnih sudskih predmeta koji je 6. 2. 2023. godine sačinio „Zajednički advokatski ured Šilić“ Mostar navedeno je da je Bolnica pokrenula pet sudskih sporova ukupne vrijednosti od 187.086 KM, od kojih se četiri odnose na povrat sredstava po osnovu zaključenih ugovora o specijalizaciji (168.825 KM), dok se jedan odnosi na tužbu radi sticanja bez osnova od (18.261 KM). Bolnica je u prethodnom periodu pokretala postupke po istim osnovama, od kojih je 14 postupaka na drugostepenom rješavanju nakon podnesenih žalbi na rješenja (613.628 KM), a za 11 postupaka sudovi su donijeli pravosnažne presude (512.194 KM).

Prema prezentovanom Izvještaju o broju i statusu aktualnih sudskih predmeta protiv Bolnice su pokrenuta 83 radna spora ukupne vrijednosti od 331.183 KM (bez uračunatih kamata i sudskih troškova), od kojih je šest postupaka u toku (144.724 KM), za ostale postupke sudovi su donijeli pravosnažne presude (186.459 KM). Zajednički advokatski ured Šilić Mostar izvršio je procjenu ishoda ovih sporova, a u Izvještaju je navedeno da je za pravosnažne presude u iznosu od 74.106 KM potrebno izvršiti rezervisanja, jer je velika vjerovatnoća pokretanja postupka izvršenja, dok je za dio pravosnažnih presuda (74 presude u ukupnoj vrijednosti od 112.353 KM) procijenjena mala vjerovatnoća pokretanja postupka izvršenja radi neisplativosti (male vrijednosti pojedinačnih presuda).

Osim navedenog, protiv Bolnice je pokrenuto 12 sporova za naknadu štete zbog propusta u liječenju ukupne vrijednosti 643.180 KM (bez uračunatih kamata i sudskih troškova, od kojih je pet postupaka u toku (491.053 KM), za jedan postupak sud je donio pravosnažnu presudu (4.787 KM) i šest postupaka je na drugostepenom rješavanju, nakon podnesenih žalbi na prvostepeno rješenje (147.340 KM). Također, prema procjeni Zajedničkog advokatskog ureda, potrebno je izvršiti rezervisanje samo za pravosnažne sudske presude (u iznosu od 4.787 KM).

Obavljenom revizijom utvrđeno je da je Bolnica tokom 2022. godine izvršila rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 7.615 KM (2.828 KM za tužbe po radnim sporovima, a 4.787 KM za tužbe pacijenta zbog pogrešaka u liječenju). Također, Bolnica je u prethodnom periodu za dio sudskih sporova izvršila rezervisanja u ukupnom iznosu od 295.868 KM (254.140 KM po osnovu tužbi pacijenata i 41.728 KM po osnovu radnih sporova).

Shodno zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, iznos priznat kao rezerviranje treba biti najbolja procjena izdataka potrebnih za izmirivanje sadašnje obaveze na kraju izvještajnog perioda. Rezervisanja se preispituju na kraju svakog izvještajnog perioda i usklađuju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će podmirivanje obaveze zahtijevati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, rezerviranje se stornira.

Obavljenom revizijom konstatovano je da su rezervisanja priznata samo za iznose pravosnažnih sudskih presuda, a iz raspoložive dokumentacije ne možemo se uvjeriti da je izvršena procjena sudskih sporova koji su u toku, a samim tim nisu priznata ni rezervisanja za te sporove (ukupna vrijednost tužbenih zahtjeva iznosi 670.880 KM). Navedeno nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporuka:

- **priznavanje rashoda po osnovu rezervisanja vršiti na osnovu pouzdanih procjena, uvažavajući odredbe MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, s ciljem istinitog i fer prikazivanja finansijskog položaja i rezultata poslovanja.**

Osim navedenoga, protiv Bolnice su pokrenuti sporovi od dobavljača „Kopex“ d.o.o. u vrijednosti tužbenog spora od 604.770 KM koji je u toku, dok su sudovi donijeli pravosnažne presude po pokrenutim sporovima od dobavljača: „Diamedic“ d.o.o. (93.633 KM) i „Broma Bel“ d.o.o. (41.595 KM).

Skrećemo pažnju da je Elektroprivreda HZ-HB protiv Bolnice pokrenula značajan broj sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 15.511.799 KM (bez uključenih kamata i sudskih troškova), od kojih je 17 postupaka u toku (4.380.440 KM), za sedam postupaka su donesene pravosnažne sudske presude (4.175.918 KM), dok je pet postupaka u fazi izvršenja pravosnažnih sudskih presuda (6.955.441 KM). Elektroprivreda HZ-HB od Bolnice izvršnim putem nikada nije tražila naplatu dugovanja, već je pokretala parnične postupke radi pravomoćnog utvrđivanja dugovanja, a po pravomoćnim presudama pokretala je prijedloge za izvršenje kad se približi rok od 10 godina u kojem je obavezna podnijeti prijedlog za izvršenje u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima. Kada sud donese rješenje o izvršenju Bolnica je podnosila zahtjeve za odgodu tih izvršenja u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku. Obaveze Bolnice prema JP „Elektroprivredi HZ-HB“ d.d. Mostar na 31. 12. 2022. godine iznosile su 18.287.415 KM.

Napominjemo da su Zakonom o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH obuhvaćeni dugovi, između ostalih, za isporučenu električnu energiju, te se očekuje izmirivanje ovih obaveza. Vlada FBiH je 29. 3. 2023. godine donijela Odluku o otpisu dijela dugovanja po osnovu isporučene električne energije Bolnici od JP „Elektroprivreda HZ-HB“ d.d. Mostar³⁰ kojom je otpisan dug u iznosu od 10.000.000 KM zaključno sa 31. 12. 2021. godine. Otpis duga izvršen je u skladu sa Prijedlogom odluke o davanju prethodne saglasnosti o reprogramiranju i otpisu dijela duga koju je donijela Uprava društva 10. 11. 2022. godine i Odlukom o davanju saglasnosti na Prijedlog odluke koju je 24. 11. 2022. godine donio Nadzorni odbor Društva. Preostali iznos duga za isporučenu električnu energiju zaključno sa 31. 12. 2021. godine u iznosu od 9.435.327 KM obuhvaćen je Odlukom o finansijskoj konsolidaciji i Programom finansijske konsolidacije Bolnice.

Protiv Bolnice su pokrenuti sudski sporovi i od dobavljača JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar u ukupnoj vrijednosti od 1.570.051 KM (bez kamate i sudskih troškova), a odnose se na jednu pravosnažnu sudsku presudu (703.285 KM) i dva postupka u fazi izvršenja (866.766 KM). Također, ni „Vodovod“ nije izvršnim putem naplaćivao dugovanja od Bolnice. Skrećemo pažnju da su dugovanja i za isporučenu vodu obuhvaćena Zakonom o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH, te da će u narednom periodu biti izmirena.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2022. godinu Bolnica je 28. 7. 2023. godine dostavila komentar, bez dodatne dokumentacije.

U komentaru je dato obrazloženje na nalaz u vezi sa internom revizijom, koji nije prihvaćen s obzirom na to da nisu prezentovane nove činjenice koje bi uticale na izmjene nalaza u Izvještaju. Naime, u komentaru je istaknuto neslaganje sa tvrdnjom da su obavljenim revizijama Ureda za internu reviziju Sveučilišne kliničke bolnice najvećim dijelom obuhvaćeni procesi iz 2021. godine,

³⁰„Sl. novine FBiH“, br. 22/23



zbog čega se revizori nisu mogli koristiti radom interne revizije za revizijsku 2022. godinu. Također, u komentaru je navedeno da korisnici revizorskog Izvještaja iz ove tvrdnje mogu izvesti pogrešne zaključke da Ured za internu reviziju tokom 2022. godine nije obavljao revizije, a obrazloženo je i značenje same riječi „revizija“ – ponovno viđenje, odnosno razmatranje, kontrola nad onim što je prošlo, zbog čega se interne revizije obavljene tokom 2022. godine odnose na prethodni period, tj. na 2021. godinu.

Imajući u vidu prirodu i djelokrug rada koji je Ured za internu reviziju obavio tokom 2022. godine, kao i područja rizika koja su identifikovana prilikom obavljanja finansijske revizije na osnovu kojih je planiran odgovarajući pristup revizije, konstatovano je da se nismo mogli koristiti radom interne revizije za 2022. godinu. Iznesele konstatacije vezane za rad Ureda za internu reviziju ni u kojem segmentu ne upućuju da Ured za internu reviziju Sveučilišne kliničke bolnice tokom 2022. godine nije obavljao svoje poslove.

Također, u komentaru je istaknuto da je finansijska revizija obavljena detaljno i da je doprinijela da se realizuje veliki dio preporuka tokom trajanja revizije, kao i preporuka koje predstavljaju dio Nacrta izvještaja o finansijskoj reviziji za 2022. godinu, čijoj realizaciji će se pristupiti u narednom periodu.

Reviziju Sveučilišne kliničke bolnice Mostar obavio je revizorski tim u sastavu: Merima Čerkez – voditeljica tima, i Ante Čović – član tima.

Voditeljica tima

Merima Čerkez, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju
zavoda, fondova i agencija**

Marijana Milićević, s. r.

V. PRILOZI

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA

Naziv pravnog lica

Mostar, KRALJA TVRTKA BB

Sjedište i adresa pravnog lica

Djelatnosti bolnica

Djelatnost

Nova banka a.d. Banja Luka-Filijala Sarajevo

Naziv banke

5550000008152286

Broj računa

4227224680006

Identifikacioni broj za direktne poreze

227224680006

Identifikacioni broj za indirektne poreze

86.10

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

180

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD
(BILANS USPJEHA)**

za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	BILANS USPJEHA				
A.	Prihodi iz ugovora s kupcima (202+206+210)		201	99.155.617	90.355.683
1.	Prihodi iz ugovora sa povezanim stranama (203 do 205)		202	0	0
1.1.	Prihodi od prodaje robe		203	0	0
1.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		204	0	0
1.3.	Prihodi od pruženih usluga		205	0	0
2.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu (207 do 209)		206	99.155.617	90.355.683
2.1.	Prihodi od prodaje robe		207	0	0
2.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		208	0	0
2.3.	Prihodi od pruženih usluga		209	99.155.617	90.355.683
3.	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inostranom tržištu (211 do 213)		210	0	0
3.1.	Prihodi od prodaje robe		211	0	0
3.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		212	0	0
3.3.	Prihodi od pruženih usluga		213	0	0
B.	Ostali prihodi i dobiti (215+230+241+242+243+244+245+246+247+251)		214	41.475.983	43.083.940
1.	Dobici od dugoročne nefinansijske imovine (216 do 229)		215	0	0
1.1.	Neto dobiti od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		216	0	0

1192467128

Kontrolni broj: 1192467128

str. 1 od 5



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		217	0	0
1.3.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nije bilo postojećih revalorizacionih rezervi		218	0	0
1.4.	Neto dobiti od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		219	0	0
1.5.	Neto povećanja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		220	0	0
1.6.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		221	0	0
1.7.	Neto dobiti od otuđenja nematerijalne imovine		222	0	0
1.8.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		223	0	0
1.9.	Neto dobiti od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		224	0	0
1.10.	Neto dobiti od otuđenja biološke imovine		225	0	0
1.11.	Neto povećanja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		226	0	0
1.12.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti biološke imovine		227	0	0
1.13.	Neto dobiti od dugoročne imovine namijenjene prodaji		228	0	0
1.14.	Ostali neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		229	0	0
2.	Dobici od finansijske imovine (231 do 240)		230	0	0
2.1.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po amortizovanom trošku		231	0	0
2.2.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		232	0	0
2.3.	Neto dobiti od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		233	0	0
2.4.	Neto dobiti od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		234	0	0
2.5.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		235	0	0
2.6.	Neto povećanja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		236		
2.7.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		237	0	0
2.8.	Neto dobiti od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		238	0	0
2.9.	Neto dobiti od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		239	0	0
2.10.	Ostali neto dobiti od finansijske imovine		240	0	0
3.	Neto otpuštanja rezervisanja		241	0	0
4.	Neto dobiti od trgovanja derivatima		242	0	0
5.	Prihodi od prodaje materijala, neto		243	0	0
6.	Viškovi i ostala pozitivna usklađenja zaliha		244	0	0
7.	Prihodi od dividendi		245	0	0

Kontrolni broj: 1192467128

str. 2 od 5



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Udio u dobiti pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		246		
9.	Finansijski prihodi (248+249+250)		247	4	2.564
9.1.	Prihodi od kamata		248	4	357
9.2.	Neto pozitivne kursne razlike		249	0	2.207
9.3.	Ostali finansijski prihodi		250	0	0
10.	Ostali prihodi i dobiti		251	41.475.979	43.081.376
C.	Ukupno prihodi (201+214)		252	140.631.600	133.439.623
D.	Poslovni rashodi (254+255+256+257+258+262+269+270)		253	146.251.301	139.871.449
1.	Nabavna vrijednost prodane robe		254	0	0
2.	Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku, neto (+) / (-)		255	0	0
3.	Troškovi sirovina i materijala		256	45.377.610	47.452.718
4.	Troškovi energije i goriva		257	3.618.928	4.096.760
5.	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (259 do 261)		258	85.455.800	78.423.322
5.1.	Bruto plaće zaposlenih		259	76.837.540	70.265.878
5.2.	Ostale naknade zaposlenih		260	7.262.739	6.449.194
5.3.	Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora		261	1.355.521	1.708.250
6.	Amortizacija (263 do 268)		262	7.997.813	6.585.310
6.1.	Nekretnine, postrojenja i oprema		263	693.331	6.585.310
6.2.	Investicijske nekretnine		264	7.204.222	0
6.3.	Imovina s pravom korištenja		265	0	0
6.4.	Nematerijalna imovina		266	3.185	0
6.5.	Biološka imovina		267	97.075	0
6.6.	Ostala dugoročna imovina po osnovu ugovora sa kupcima		268	0	0
7.	Troškovi primljenih usluga		269	2.968.121	2.918.499
8.	Ostali poslovni rashodi i troškovi		270	833.029	394.840
E.	Ostali rashodi i gubici (272+287+298+299+300+301+302+303+304+308)		271	1.439.426	2.821.836
1.	Gubici od dugoročne nefinansijske imovine (273 do 286)		272	5.696	17.920
1.1.	Neto gubici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		273	0	0
1.2.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		274	0	0
1.3.	Neto gubici od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nema postojećih revalorizacionih rezervi		275	0	0
1.4.	Neto gubici od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		276	0	0
1.5.	Neto smanjenja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		277	0	0
1.6.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		278	0	0
1.7.	Neto gubici od otuđenja nematerijalne imovine		279	5.696	17.920
1.8.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		280	0	0

Kontrolni broj: 1192467128

str. 3 od 5



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.9.	Neto gubici od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		281	0	0
1.10.	Neto gubici od otuđenja biološke imovine		282	0	0
1.11.	Neto smanjenja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		283	0	0
1.12.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti biološke imovine		284	0	0
1.13.	Neto gubici od dugoročne imovine namijenjene prodaji		285	0	0
1.14.	Ostali neto gubici od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinansijske imovine		286	0	0
2.	Gubici od finansijske imovine (288 do 297)		287	14.387	225.157
2.1.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po amortizovanom trošku		288	14.387	225.157
2.2.	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		289	0	0
2.3.	Neto gubici od prestanka priznavanja finansijske imovine po amortizovanom trošku		290	0	0
2.4.	Neto gubici od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		291	0	0
2.5.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po amortizovanom trošku		292	0	0
2.6.	Neto smanjenja vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		293	0	0
2.7.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		294	0	0
2.8.	Neto gubici od otuđenja finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		295	0	0
2.9.	Neto gubici od reklasifikacija finansijske imovine između poslovnih modela		296	0	0
2.10.	Ostali neto gubici od finansijske imovine		297	0	0
3.	Troškovi rezervisanja, neto		298	43.645	313.733
4.	Neto gubici od trgovanja derivatima		299	0	0
5.	Rashodi od prodaje materijala, neto		300	0	0
6.	Manjkovi i ostala negativna usklađenja zaliha		301	9.041	1.089
7.	Udio u gubitku pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		302		
8.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		303	0	0
9.	Finansijski rashodi (305 do 307)		304	1.366.657	2.263.937
9.1.	Rashodi od kamata		305	1.148.776	2.115.257
9.2.	Neto negativne kursne razlike		306	2.649	0
9.3.	Ostali finansijski rashodi		307	215.232	148.680
10.	Ostali rashodi i gubici		308	0	0
F.	Ukupno rashodi (253+271)		309	147.690.727	142.693.285
G.	Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (252-309)		310	0	0
H.	Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (309-252)		311	7.059.127	9.253.662
I.	Porez na dobit (313+314)		312	0	0
1.	Tekući porez na dobit		313	0	0
2.	Odgodeni porez na dobit (315-316+317-318)		314	0	0
2.1.	Efekat smanjenja odgođene porezne imovine		315	0	0

Kontrolni broj: 1192467128

str. 4 od 5



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
2.2.	Efekat povećanja odgođene porezne imovine		316	0	0
2.3.	Efekat povećanja odgođenih poreznih obaveza		317	0	0
2.4.	Efekat smanjenja odgođenih poreznih obaveza		318	0	0
J.	Dobit iz redovnog poslovanja (310-312)		319	0	0
K.	Gubitak iz redovnog poslovanja (311+312)		320	7.059.127	9.253.662
L.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja		321	0	0
M.	Dobit (319+321)		322	0	0
N.	Gubitak (320-321)		323	7.059.127	9.253.662
IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU					
O.	Ostali ukupni rezultat (325+331)		324	0	0
1.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha (326+327+328+329-330)		325	0	0
1.1.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		326	0	0
1.2.	Efekti proistekli iz transakcija zaštite ("hedging")		327	0	0
1.3.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		328	0	0
1.4.	Ostale stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha		329	0	0
1.5.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		330	0	0
2.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha (332+333+334+335+336+337-338)		331	0	0
2.1.	Revalorizacija zemljišta i građevina		332	0	0
2.2.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		333	0	0
2.3.	Aktuarski dobiti/(gubici) od planova definiranih primanja		334	0	0
2.4.	Dobici ili gubici po osnovu preračunavanja finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		335	0	0
2.5.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		336	0	0
2.6.	Ostale stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha		337	0	0
2.7.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		338	0	0
P.	UKUPNI REZULTAT (322-323+324)		339	-7.059.127	-9.253.662
	Zarada po dionici				
	a) Osnovna zarada po dionici		340	0	0
	b) Razrijeđena zarada po dionici		341	0	0
	Dobit/(gubitak) koja pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		342	-7.059.127	-9.253.662
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		343		
	Ukupni rezultat koji pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		344	-7.059.127	-9.253.662
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		345		

Mostar, 23.02.2023.

Mjesto i datum

BOŽIĆ (ANTE) RADICA
Certificirani računovođa
1576/5

prof.dr.sc. Ante Kvesić dr. Med.
M.P. Direktor

Kontrolni broj: 1192467128

str. 5 od 5

SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA

Naziv pravnog lica

Mostar, KRALJA TVRTKA BB

Sjedište i adresa pravnog lica

4227224680006

Identifikacioni broj za direktne poreze

227224680006

Identifikacioni broj za indirektne poreze

Djelatnosti bolnica

Djelatnost

Nova banka a.d. Banja Luka-Filijala Sarajevo

Naziv banke

5550000008152286

Broj računa

86.10

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

180

Šifra opštine

**IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA
(BILANS STANJA)**

na dan 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	IMOVINA				
A.	Dugoročna imovina (002+009+014+015+020+021+022+023+024+025+028+033+034)		001	118.658.484	104.170.073
1.	Nekretnine, postrojenja i oprema (003 do 008)		002	118.113.467	103.371.231
1.1.	Zemljište		003	0	0
1.2.	Građevinski objekti		004	50.937.671	49.391.099
1.3.	Postrojenja, oprema i namještaj		005	49.620.771	32.200.665
1.4.	Transportna sredstva		006	468.108	485.740
1.5.	Ostala dugoročna materijalna imovina		007	73.581	73.581
1.6.	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi		008	17.013.336	21.220.146
2.	Imovina s pravom korištenja (010 do 013)		009	0	0
2.1.	Zemljište		010	0	0
2.2.	Građevinski objekti		011	0	0
2.3.	Postrojenja i oprema		012	0	0
2.4.	Nematerijalna imovina		013	0	0
3.	Ulaganja u investicijske nekretnine		014	0	0
4.	Nematerijalna imovina (016 do 019)		015	2.861	6.046
4.1.	Kapitalizirana ulaganja u razvoj		016	0	0
4.2.	Koncesije, patenti, licence i druga prava		017	0	0
4.3.	Ostala nematerijalna imovina		018	2.861	6.046
4.4.	Nematerijalna imovina u pripremi		019	0	0

1032917183

Kontrolni broj: 1032917183

str. 1 od 4



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
5.	Biološka imovina		020	0	0
6.	Ulaganja u zavisne subjekte		021	0	0
7.	Ulaganja u pridružene subjekte		022	0	0
8.	Ulaganja u zajedničke poduhvate		023	0	0
9.	Goodwill		024	0	0
10.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (026+027)		025	0	0
10.1.	Ulaganja u instrumente kapitala		026	0	0
10.2.	Obveznice, dati krediti i ostali dužnički instrumenti		027	0	0
11.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku (029 do 032)		028	0	0
11.1.	Depoziti kod banaka		029	0	0
11.2.	Dati krediti		030	0	0
11.3.	Obveznice		031	0	0
11.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		032	0	0
12.	Potraživanja po finansijskim najmovima		033	0	0
13.	Ostala imovina i potraživanja		034	542.156	792.796
B.	Odgođena porezna imovina		035	0	0
C.	Kratkoročna imovina (037+043+044+045+049+054+055+056+057+058+059)		036	32.134.279	20.469.305
1.	Zalihe (038 do 042)		037	13.944.083	7.587.554
1.1.	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar		038	13.942.254	7.190.949
1.2.	Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršene usluge		039	0	0
1.3.	Gotovi proizvodi		040	0	0
1.4.	Roba		041	0	0
1.5.	Dati avansi		042	1.829	396.605
2.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		043	0	0
3.	Ugovorna imovina		044	0	0
4.	Potraživanja od kupaca (046 do 048)		045	17.260.166	10.424.425
4.1.	Kupci - povezane strane		046	0	0
4.2.	Kupci u zemlji		047	16.950.385	10.314.972
4.3.	Kupci u inostranstvu		048	309.781	109.453
5.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku (050 do 053)		049	0	0
5.1.	Depoziti kod banaka		050	0	0
5.2.	Dati krediti		051	0	0
5.3.	Obveznice		052	0	0
5.4.	Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku		053	0	0
6.	Potraživanja po finansijskim najmovima		054	0	0
7.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti ili gubitku		055	0	0



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Derivatni finansijski instrumenti		056	0	0
9.	Novac i novčani ekvivalenti (isključujući prekoračenja po bankovnim računima)		057	113.736	2.038.354
10.	Akontacije poreza na dobit		058	0	0
11.	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja		059	816.294	418.972
D.	UKUPNO IMOVINA (001+035+036)		060	150.792.763	124.639.378
E.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		061	0	0
F.	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA (060+061)		062	150.792.763	124.639.378
	KAPITAL				
1.	Vlasnički kapital (102-103+104+105+106)		101	0	0
1.1.	Dionički kapital		102	0	0
1.2.	Otkupljene vlastite dionice		103	0	0
1.3.	Udjeli članova društva sa ograničenom odgovornošću		104	0	0
1.4.	Državni kapital		105	0	0
1.5.	Ostali oblici vlasničkog kapitala		106	0	0
2.	Dionička premija		107	0	0
3.	Rezerve (109+110)		108	0	0
3.1.	Statutarne rezerve		109	0	0
3.2.	Ostale rezerve		110	0	0
4.	Revalorizacione rezerve (112+113+114)		111	0	0
4.1.	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		112	0	0
4.2.	Revalorizacione rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		113	0	0
4.3.	Ostale revalorizacione rezerve		114	0	0
5.	Dobit (116+117)		115	0	0
5.1.	Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih perioda		116	0	0
5.2.	Dobit tekućeg perioda		117	0	0
6.	Gubitak (119+120)		118	93.466.870	86.377.432
6.1.	Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnih perioda		119	86.407.743	86.377.432
6.2.	Gubitak tekućeg perioda		120	7.059.127	0
7.	Kapital koji pripada vlasnicima matičnog društva (101+107+108+111+115-118)		121	-93.466.870	-86.377.432
8.	Kapital koji pripada vlasnicima manjinskih interesa		122		
A.	UKUPNO KAPITAL (121+122)		123	-93.466.870	-86.377.432
	OBAVEZE				
B.	Dugoročne obaveze (125+130+131+132)		124	66.277.861	62.205.188
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (126+127+128+129)		125	14.215.867	19.494.325
1.1.	Obaveze po uzetim kreditima		126	14.215.867	19.494.325



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Obaveze po osnovu najmova		127	0	0
1.3.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		128	0	0
1.4.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		129	0	0
2.	Odgođeni prihod		130	51.719.868	42.395.091
3.	Rezervisanja		131	338.126	315.772
4.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		132	4.000	0
C.	Odgođene porezne obaveze		133	0	0
D.	Kratkoročne obaveze (135+142+143+144+145+146+147)		134	177.981.772	148.811.622
1.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku (136+137+138+139+140+141)		135	92.054.732	84.105.768
1.1.	Obaveze prema dobavljačima		136	89.103.266	83.085.931
1.2.	Ugovorne obaveze		137	11.378	0
1.3.	Obaveze po uzetim kreditima		138	2.940.088	1.019.837
1.4.	Obaveze po osnovu najmova		139	0	0
1.5.	Obaveze po izdatim dužničkim instrumentima		140	0	0
1.6.	Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku		141	0	0
2.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		142	0	0
3.	Derivatni finansijski instrumenti		143	0	0
4.	Odgođeni prihod		144	41.861	0
5.	Rezervisanja		145	0	0
6.	Obaveze za porez na dobit		146	0	0
7.	Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		147	85.885.179	64.705.854
E.	UKUPNO OBAVEZE (124+133+134)		148	244.259.633	211.016.810
F.	UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE (123+148)		149	150.792.763	124.639.378
G.	VANBILANSNA EVIDENCIJA		150	0	0
H.	UKUPNO KAPITAL, OBAVEZE I VANBILANSNA EVIDENCIJA (149+150)		151	150.792.763	124.639.378

Mostar, 23.02.2023.

Mjesto i datum

BOŽIĆ (ANTE) RADICA

Certificirani računovođa

1576/5

Broj licence

prof.dr.sc. Ante Kvesić dr. Med.

Direktor

M.P.

Kontrolni broj: 1032917183

str. 4 od 4

SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA

Naziv pravnog lica

Mostar, KRALJA TVRTKA BB

Sjedište i adresa pravnog lica

Djelatnosti bolnica

Djelatnost

Nova banka a.d. Banja Luka-Filijala Sarajevo

Naziv banke

5550000008152286

Broj računa

4227224680006

Identifikacioni broj za direktne poreze

227224680006

Identifikacioni broj za indirektne poreze

86.10

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

180

Šifra opštine

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
(IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA)
 (Indirektna metoda)
 za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1.1.	Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(+)(-)	501	-7.059.127	-9.253.662
1.2.	Usklađenja:					
1.2.1.	Amortizacija		(+)	502	7.997.813	6.585.310
1.2.2.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme, neto		(+)(-)	503	0	17.920
1.2.3.	(Dobit)/gubitak od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	504	0	0
1.2.4.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nematerijalne imovine, neto		(+)(-)	505	5.696	0
1.2.5.	(Dobit)/gubitak od dugoročne imovine namijenjene prodaji, neto		(+)(-)	506	0	0
1.2.6.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	507	0	0
1.2.7.	Umanjenje vrijednosti investicijskih nekretnina		(+)	508	0	0
1.2.8.	Umanjenje vrijednosti nematerijalne imovine		(+)	509	0	0
1.2.9.	Efekti promjene fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	510	0	0
1.2.10.	Efekti promjene fer vrijednosti biološke imovine, neto		(+)(-)	511	0	0
1.2.11.	Efekti promjene vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)(-)	512	0	0
1.2.12.	(Dobit)/gubitak od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	513	0	0

1733888155

Kontrolni broj: 1733888155

str. 1 od 4



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.2.13.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	514	0	0
1.2.14.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto		(+)(-)	515	0	0
1.2.15.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ugovorne imovine, neto		(+)(-)	516	0	0
1.2.16.	(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku, neto		(+)(-)	517	0	0
1.2.17.	Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto		(+)(-)	518	9.041	0
1.2.18.	Otpisane obaveze		(-)	519	0	0
1.2.19.	(Otpuštanje)/dodatno priznata rezervisanja, neto		(+)(-)	520	0	0
1.2.20.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata		(+)(-)	521	0	0
1.2.21.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		(+)	522	0	0
1.2.22.	Prihod od dividendi priznat u bilansu uspjeha		(-)	523	0	0
1.2.23.	Prihodi od kamata i finansijskog najma priznati u bilansu uspjeha		(-)	524	-4	0
1.2.24.	Finansijski rashodi priznati u bilansu uspjeha		(+)	525	1.366.657	0
1.3.	Promjene u obrtnom kapitalu					
1.3.1.	Smanjenje/(povećanje) zaliha		(+)(-)	526	-6.356.529	-1.111.924
1.3.2.	Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca		(+)(-)	527	-6.835.741	-1.840.979
1.3.3.	Smanjenje/(povećanje) ostale imovine i potraživanja		(+)(-)	528	-146.682	0
1.3.4.	Smanjenje/(povećanje) ugovorne imovine		(+)(-)	529	0	0
1.3.5.	Povećanje/(smanjenje) obaveza prema dobavljačima		(+)(-)	530	6.017.335	22.978.546
1.3.6.	Povećanje/(smanjenje) ostalih obaveza		(+)(-)	531	3.065.545	-15.336.857
1.3.7.	Povećanje/(smanjenje) ugovornih obaveza		(+)(-)	532	11.378	0
1.4.	Plaćeni porez na dobit		(-)	533	0	0
A.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u poslovnim aktivnostima (501 do 533)		(+)(-)	534	-1.924.618	2.038.354
2.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI					
2.1.	Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme		(-)	535	0	0
2.2.	Prilivi po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	536	0	0
2.3.	Odlivi po osnovu kupovine investicijskih nekretnina		(-)	537	0	0
2.4.	Prilivi po osnovu prodaje investicijskih nekretnina		(+)	538	0	0
2.5.	Odlivi po osnovu kupovine nematerijalne imovine		(-)	539	0	0
2.6.	Prilivi po osnovu prodaje nematerijalne imovine		(+)	540	0	0
2.7.	Odlivi po osnovu kupovine biološke imovine		(-)	541	0	0
2.8.	Prilivi po osnovu prodaje biološke imovine		(+)	542	0	0
2.9.	Prilivi po osnovu prodaje dugoročne imovine namijenjene prodaji		(+)	543	0	0

Kontrolni broj: 1733888155

str. 2 od 4



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
2.10.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(-)	544	0	0
2.11.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(+)	545	0	0
2.12.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(-)	546	0	0
2.13.	Prilivi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(+)	547	0	0
2.14.	Ulaganja u ostalu finansijsku imovinu po amortizovanom trošku		(-)	548	0	0
2.15.	Prilivi od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku		(+)	549	0	0
2.16.	Primljena kamata i prihod od finansijskog najma		(+)	550	0	0
2.17.	Naplaćena potraživanja od finansijskog najma		(+)	551	0	0
2.18.	Naplaćena potraživanja od finansijskog podnajma		(+)	552	0	0
2.19.	Kupovina udjela u zavisnim društvima		(-)	553	0	0
2.20.	Prilivi od otuđenja udjela u zavisnim društvima		(+)	554	0	0
2.21.	Kupovina udjela u pridruženim društvima		(-)	555	0	0
2.22.	Prilivi od otuđenja udjela u pridruženim društvima		(+)	556	0	0
2.23.	Kupovina udjela u zajedničkim poduhvatima		(-)	557	0	0
2.24.	Prilivi od otuđenja udjela u zajedničkim poduhvatima		(+)	558	0	0
2.25.	Primljene dividende		(+)	559	0	0
2.26.	Prilivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(+)	560	0	0
2.27.	Odlivi po osnovu trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(-)	561	0	0
2.28.	Ostali prilivi iz ulagačkih aktivnosti		(+)	562	0	0
2.29.	Ostali odlivi iz ulagačkih aktivnosti		(-)	563	0	0
B.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u ulagačkim aktivnostima (535 do 563)		(+) (-)	564	0	0
3.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI					
3.1.	Prilivi od emisije dionica/uplaćeni vlasnički kapital		(+)	565	0	0
3.2.	Sticanje vlastitih dionica		(-)	566	0	0
3.3.	Prilivi od prodaje stečenih vlastitih dionica		(+)	567	0	0
3.4.	Isplaćene dividende		(-)	568	0	0
3.5.	Prilivi od uzetih kredita		(+)	569	0	0
3.6.	Otplata glavnice uzetih kredita		(-)	570	0	0
3.7.	Otplata kamate po uzetim kreditima		(-)	571	0	0
3.8.	Otplata glavnice po najmovima		(-)	572	0	0
3.9.	Otplata kamate po najmovima		(-)	573	0	0
3.10.	Prilivi po osnovu izdatih dužničkih instrumenata		(+)	574	0	0
3.11.	Odlivi po osnovu otplate izdatih dužničkih instrumenata		(-)	575	0	0
3.12.	Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti		(+)	576	0	0
3.13.	Ostali odlivi iz finansijskih aktivnosti		(-)	577	0	0



Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
C.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u finansijskim aktivnostima (565 do 577)		(+)(-)	578	0	0
4.	NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA (A+B+C)		(+)(-)	579	-1.924.618	2.038.354
5.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA		(+)(-)	580	2.038.354	0
6.	EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		(+)(-)	581	0	0
7.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA (4+5+6)		(+)(-)	582	113.736	2.038.354

Mostar, 23.02.2023.

Mjesto i datum

BOŽIĆ (ANTE) RADICA

Certificirani računovođa

1576/5

Broj licence

prof.dr.sc. Ante Kvesić dr. Med.

M.P.

Direktor

Kontrolni broj: 1733888155

str. 4 od 4



SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA

Naziv pravnog lica

Mostar, KRALJA TVRTKA BB

Sjedište i adresa pravnog lica

Djelatnosti bolnica

Djelatnost

Nova banka a.d. Banja Luka-Filijala Sarajevo

Naziv banke

555000008152286

Broj računa

4227224680006

Identifikacioni broj za direktne poreze

227224680006

Identifikacioni broj za indirektne poreze

86.10

Šifra djelatnosti po KDBIH 2010

180

Šifra opštine

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Mostar

Mjesto

BOŽIĆ (ANTE) RADICA

Certificirani računovoda

1576/5

Broj licence

prof.dr.sc. Ante Kvesić dr. Med.

Direktor

23.02.2023.

Datum

036/336-505

Kontakt

Kontrolni broj: 18481963565540192

18481963565540192

str. 1 od 2



IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2022. godine

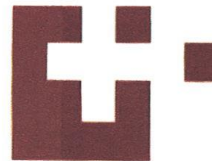
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Oznaka za AOP	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG DRUŠTVA						Akumulirana neraspoređena dobit/ (nepokriveni gubitak)	UKUPNO (3+4+5+6+7+8+9)	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MANJINSKIH INTERESA	UKUPNI KAPITAL (10+11)
		Dionički kapital - Vlasnički udjeli - Ostali vlasnički kapital	Dionička premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacijske rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Ostale revalorizacijske rezerve				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Stanje na dan 31.12.2020. godine	901	0	0	0	0	0	0	0	0		
2. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	902	0	0	0	0	0	0	0	0		
3. Efekti retroaktivnog prepravljivanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	903	0	0	0	0	0	0	0	0		
4. Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2020., odnosno 01.01.2021. (901+902+903)	904	0	0	0	0	0	0	0	0		
5. Dobit/(gubitak) za period	905	0	0	0	0	0	0	-9.253.662	-9.253.662		
6. Ostali ukupni rezultat za period	906	0	0	0	0	0	0	0	0		
7. Ukupni rezultat (905+906)	907	0	0	0	0	0	0	-9.253.662	-9.253.662		
8. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	908	0	0	0	0	0	0	0	0		
9. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	909	0	0	0	0	0	0	0	0		
10. Objavljene dividende	910	0	0	0	0	0	0	0	0		
11. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokrivanje gubitka	911	0	0	0	0	0	0	-77.123.770	-77.123.770		
12. Ostale promjene	912	0	0	0	0	0	0	0	0		
13. Stanje na dan 31.12.2021. godine (904+907+908-909-910+911+912)	913	0	0	0	0	0	0	-86.377.432	-86.377.432		
14. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	914	0	0	0	0	0	0	0	0		
15. Efekti retroaktivnog prepravljivanja iznosa priznatih u skladu sa MRS 8	915	0	0	0	0	0	0	0	0		
16. Ponovo iskazano stanje na početku perioda 01.01.2021. godine (913+914+915)	916	0	0	0	0	0	0	-86.377.432	-86.377.432		
17. Dobit/(gubitak) za godinu	917	0	0	0	0	0	0	-7.059.127	-7.059.127		
18. Ostali ukupni rezultat za godinu	918	0	0	0	0	0	0	0	0		
19. Ukupni rezultat (917+918)	919	0	0	0	0	0	0	-7.059.127	-7.059.127		
20. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	920	0	0	0	0	0	0	0	0		
21. Sticanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	921	0	0	0	0	0	0	0	0		
22. Objavljene dividende	922	0	0	0	0	0	0	0	0		
23. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokrivanje gubitka	923	0	0	0	0	0	0	-30.311	-30.311		
24. Ostale promjene	924	0	0	0	0	0	0	0	0		
25. Stanje na kraju perioda na dan 31.12.2022. godine (916+919+920-921-922+923+924)	925	0	0	0	0	0	0	-93.466.870	-93.466.870		

Kontrolni broj: 18481963565540192

str. 2 od 2

sveučilišna klinička bolnica mostar

adresa: Kralja Tvrtka b.b., 88000 Mostar, BiH telefon: (+387 36) 336 500,
fax: (+387 36) 322 712; www.skbm.ba, e-mail: ravnateljstvo@skbm.ba



Datum: 27.07.2023.
Broj: 01-11-6022/3/23

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA UPRAVE

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI 2580) sedaje u vezi sa vašom finansijskom revizijom **Sveučilišne kliničke bolnice Mostar** za 2022. godinu, zasvrhe izražavanjem i šljenu o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Izjava sedaje takođe sa svrhom potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Sveučilišne kliničke bolnice Mostar** u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (ponašemo najboljom znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja kako jesmo smatrali neophodnim kako bi smo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti su razumne i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana su adekvatno računovodstveno oobuhvaćene i objavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Svi događaji nakon datuma finansijskih izvještaja i za koje Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja zahtijevaju prepravljavanje ili objavljivanje bili su prepravljani ili objavljeni.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve bitke po osnovu nepotplatnih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvrjeđivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava, zaslučajevke koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Nabavka roba, usluga i radova smo proveli u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.

Metodologija za finansijsku reviziju

- 1 -

id broj: 422724680006 ziračuni br: 3381002200717786 (UniCredit bank d.d. Mostar),
1610200010990004 (Raiffeisen bank dd Mostar) iban: BA393380604800029328 (SWIFT UNCRBA22)



- Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane su u finansijskim izvještajima.
- Omogućili smo vam:
 - Pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentacijom koje su materijalno značajne za relevantne transakcije i događaje u finansijskim izvještajima.
 - Pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku pokrenutih protiv Sveučilišne kliničke bolnice Mostari pokrenutih od strane Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, procjene ishoda tih sporova, kao i procjene rezervisanja iste.
 - Pristup dokumentaciji vezanoj za sudsku pravdu i isplate po tim osnovama.
 - Dodatne informacije koje zahtijevate od nas za potrebe revizije.
 - Neograničen pristup osobama u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar koje ste vi utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Dali smo vam sve značajne informacije vezane za finansijske izvještaje koje zahtijevaju odredbe važećih zakonskih i drugih relevantnih propisa kojima je isto utvrđeno.
- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet subjektovih povezanih stranaka i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo vam sve informacije u vezi sa prijevaram i sumnjom da ona postoji za koje imamo saznanja i koja može uticati na instituciju, a uključuje:
 - Rukovodstvo
 - Zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli
 - Ostale, u situacijama gdje prijevara može imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

